

Ocena stanu sanitarnego miasta

Chorzów

za rok 2019

Spis treści :

<i>Epidemiologia</i>	<i>str.4</i>
<i>Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku</i>	<i>str.16</i>
<i>Higiena Komunalna i Środowiska</i>	<i>str.20</i>
<i>Higiena Pracy</i>	<i>str.38</i>
<i>Higiena Dzieci i Młodzieży</i>	<i>str.46</i>
<i>Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny</i>	<i>str.49</i>
<i>Oświata Zdrowotna</i>	<i>str.56</i>

CHORZÓW

Miasto na prawach powiatu, położone w południowej Polsce, na Płaskowyżu Bytomsko – Katowickim będącym częścią Wyżyny Śląskiej, na terenie Górnego Śląska, na obszarze obejmującym Górnośląski Okręg Przemysłowy. Miasto leży nad rzeką Rawą, sąsiaduje z Katowicami, Rudą Śląską, Bytomiem, Piekarami Śląskimi, Siemianowicami Śląskimi i Świętochłowicami.

Dzielnicami Chorzowa są:

- Centrum,
- Chorzów II,
- Chorzów Stary,
- Chorzów Batory.

Miasto Chorzów zajmuje powierzchnię **33,50 km²**
W roku 2019 zamieszkiwało je **107 963 osób**.

Epidemiologia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie sprawuje nadzór sanitarny na obszarze o powierzchni: - **46,81 km²**

Nadzorem sanitarnym objęte są miasta: Chorzów i Świętochłowice.

PPIS w Chorzowie obejmuje swoim nadzorem ludność w liczbie **157 725 osób**, w tym dzieci i młodzież objęta PSO – **27 491 osoby**.

Sytuacja epidemiologiczna na nadzorowanym terenie:

W związku z utrzymującym się w województwie śląskim w I półroczu 2019r. wzrostem zachorowań na odrę, na bieżąco przekazywano mieszkańcom Chorzowa i Świętochłowic aktualne informacje nt. m.in. profilaktyki odry. Informacje udostępniano poprzez lokalne media, stronę internetową Stacji jak też poprzez Facebooka.

W roku sprawozdawczym kontynuowano współpracę ze szpitalami w zakresie zgłaszania podejrzeń/zatruc wywołanych przez substancje psychoaktywne tzw. dopalacze.

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury pod telefonem. Numer telefonu alarmowego udostępniony jest m.in. podmiotom leczniczym celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań, wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych, w szczególności inwazyjnej choroby meningokokowej w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

Szkolenia Sekcji Epidemiologii:

Współpracując z Sekcją Oświaty Zdrowotnej co ok. 3 miesiące pracownik Sekcji Epidemiologii prowadził spotkania z uczestnikami szkół rodzenia w Chorzowie oraz w Świętochłowicach. Podczas prelekcji poruszano tematykę szczepień ochronnych, omawiając szczegółowo aktualny Program Szczepień Ochronnych.

Dodatkowo, przedstawiciele Sekcji Epidemiologii podczas 3 wykładów/spotkań informacyjnych organizowanych m.in. w Urzędzie Miasta Chorzów, przybliżali aktualną sytuację epidemiologiczną wybranych chorób zakaźnych.

Pracownicy sekcji uczestniczyli w **12 szkoleniach zewnętrznych** organizowanych m.in. przez ŚPWIS w Katowicach, Polskie Towarzystwo Higieniczne, Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Tematyka szkoleń obejmowała zagadnienia związane ze sterylizacją, rozwiązaniami infrastrukturalnymi w obiektach służby zdrowia, szczepieniami ochronnymi, dezynfekcją i sterylizacją narzędzi, zakażeniami szpitalnymi, rozwiązaniami technologicznymi w zakładach leczniczych. Informacje ze szkoleń zewnętrznych przekazywane były pracownikom sekcji w ramach szkoleń wewnętrznych.

I. Stan sanitarny miasta Chorzów za rok 2019.

1. Informacje ogólne.

Miasto na prawach powiatu, położone w południowej Polsce, na Płaskowyżu Bytomsko – Katowickim będącym częścią Wyżyny Śląskiej, na terenie Górnego Śląska, na obszarze obejmującym Górnośląski Okręg Przemysłowy. Miasto leży nad rzeką Rawą, sąsiaduje z Katowicami, Rudą Śląską, Bytomiem, Piekarami Śląskimi, Siemianowicami i Świętochłowicami.

Dzielnicami Chorzowa są:

- Centrum,
- Chorzów II,
- Chorzów Stary,
- Chorzów Batory.

Miasto Chorzów zajmuje powierzchnię **33,50 km²**

W roku 2019 zamieszkiwało je **107 963 osób**.

2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych.

Na terenie miasta Chorzów w ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2019 roku przeprowadzono 309 wywiadów epidemiologicznych.

W 2019 roku wśród chorób przenoszonych drogą pokarmową zarejestrowano 19 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella (wzrost o 2 przypadki w stosunku do 2018r.) oraz 1 przypadek posocznicy i 1 przypadek zakażenia pozajelitowego wywołanych również pałeczką Salmonella.

W grupie innych bakteryjnych zakażeń jelitowych zarejestrowano 89 przypadków zachorowań (w porównaniu z rokiem ubiegłym liczba zachorowań wzrosła o 7 przypadków) Dominującym czynnikiem etiologicznym było *Clostridium difficile* - zarejestrowano łącznie 69 przypadków (wzrost o 3 przypadki).

W grupie innych bakteryjnych zatruc pokarmowych zarejestrowano 1 przypadek, analogicznie do roku poprzedniego.

W grupie wirusowych zakażeń jelitowych zarejestrowano 157 przypadków zachorowań, o 36 przypadków mniej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zakażenia głównie wywołane były przez rotawirusy – 99 przypadków.

W analizowanym okresie zarejestrowano 25 przypadków biegunek o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (spadek o 1 przypadek w stosunku do 2018r.).

W grupie chorób wieku dziecięcego w odniesieniu do 2018r. zmniejszyła się liczba zachorowań na:

- krztusiec – 1 przypadek (spadek o 3),
- ospę wietrzną - 427 przypadków (spadek o 214),

a zwiększyła na:

- płonicę – 96 przypadków (wzrost o 30),
- świnkę – 4 przypadki (wzrost o 1).

Ponadto, w 2019 roku zarejestrowano 4 przypadki lambliozy (2 przypadki mniej niż w roku 2018), 27 przypadków boreliozy (11 przypadków mniej niż w roku 2018), 14 przypadków róży (1 przypadek mniej niż w roku 2018) oraz 1 przypadek odry (w 2018 roku nie rejestrowano zachorowania na odrę).

Wśród chorób przenoszonych drogą płciową zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na kiłę, co stanowi wzrost zachorowań o 3 przypadki w porównaniu z rokiem 2018.

W analizowanym okresie odnotowano 16 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (5 przypadków więcej niż w roku 2018) i 2 przypadki AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności (1 przypadek mniej niż w roku 2018).

Zanotowano spadek liczby osób szczepionych przeciwko wścieklicznie narażonych na zachorowanie na skutek pokąsania - 7 przypadków w roku 2019 (14 przypadków w roku 2018).

W grupie bakteryjnych zapaleń opon mózgowych i/lub mózgu zarejestrowano 2 zachorowania (1 zachorowanie inne określone; 1 zachorowanie inne, nieokreślone), o 1 zachorowanie więcej niż w roku 2018.

Ponadto rejestrowano 1 przypadek zachorowania na zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (1 przypadek mniej niż w roku 2018) i 1 przypadek zachorowania z grupy wirusowych zapaleń opon mózgowych (w 2018 roku nie rejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie opon mózgowych).

W analizowanym okresie odnotowano 1 przypadek posocznicy choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*, inwazyjnej.

Wśród wirusowych zapaleń wątroby zarejestrowano 1 przypadek typu A (6 przypadków mniej niż w roku 2018), 1 przypadek typu B – ostre (w 2018 roku nie rejestrowano zachorowań), 23 przypadki typu B – przewlekłe i BNO (4 przypadki mniej niż w roku 2018) i 13 przypadków typu C – przewlekłe i BNO (4 przypadki mniej niż w roku 2018).

W roku 2019 zarejestrowano 1 przypadek grypy potwierdzony badaniami wirusologicznymi (5 przypadków mniej niż w roku 2018) i 48829 przypadków zachorowań grypopodobnych (4054 przypadków mniej niż w roku 2018).

W roku 2019 zarejestrowano 51 zachorowań na gruźlicę (20 zachorowań mniej niż w roku 2018) i 2 zachorowania na mikobakteriozę (1 zachorowanie więcej niż w roku 2018). W roku sprawozdawczym zarejestrowano 3 zgony z powodu gruźlicy.

W roku 2019 wystąpiło 1 ognisko zakażenia pokarmowego – domowe, wywołane pałeczkami Salmonella.

W 2019r. w szpitalach na terenie Chorzowa nie zgłoszono ognisk zakażeń szpitalnych.

W związku z „*Programem WHO Eliminacji Odry/Różyczki*” przeprowadzono badanie nadzоровe materiału biologicznego pobranego od 1 osoby podejrzanej o zachorowanie. Przeprowadzone badanie nie wykazało obecności wirusa różyczki w pobranym materiale.

W 2019 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Chorzów zarejestrowano 70 przypadków podejrzeń zatruc środkówami zastępczymi (w tym 1 zgon).

3. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych.

W 2019 roku na terenie miasta Chorzów sprawowano nadzór nad 32 punktami szczepień. Obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży od 0-19 r.ż. wykonywane były w 18 poradniach dziecięcych i 1 oddziale noworodkowym.

Skontrolowano 29 punktów szczepień, przeprowadzając łącznie 47 kontroli. Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Podczas 2 kontroli w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

1. braku informacji w kartach uodpornienia o datach wezwań na szczepienia ochronne bądź informacji o przeciwwskazaniach do szczepień – wydano zalecenia doraźne. Strona uzupełniła dokumentację w niezbędne zapisy, co potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej w roku sprawozdawczym.
2. Zgłoszenia NOP powyżej 24h od rozpoznania – na lekarza poradni nałożono mandat karny w wysokości 200,00zł.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Chorzowie.

Na dzień 31.12.2019r. poradnie POZ wykazywały wśród mieszkańców Chorzowa 31 dzieci oraz 31 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

Na wniosek PPIS w Chorzowie Wojewoda Śląski wydał 23 postanowień o nałożeniu grzywny na rodziców dzieci uchylających się od szczepień zamieszkałych na terenie Chorzowa.

4. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

4.1. Stan sanitarny szpitali:

W 2019 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 6 szpitalami na terenie Chorzowa:

- 2 podmioty lecznicze niebędące przedsiębiorcami:
  - SP ZOZ Szpital Specjalistyczny przy ul. Zjednoczenia 10,
  - SPZOZ Zespół Szpitali Miejskich (z 2 lokalizacjami: ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7),
- 4 podmioty lecznicze będące przedsiębiorcami:
  - NZOZ Szpital Prywatny „Weiss Klinik” przy ul. Wiejskiej 4 (filia),
  - NZOZ Szpital – Lecznica Dzieci i Dorosłych przy ul. Powstańców 27,
  - NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11,
  - Chorzowskie Centrum Kardiologii przy ul. Strzelców Bytomskich 11 (filia).

Wszystkie szpitale w roku sprawozdawczym zostały skontrolowane.

W nadzorowanych szpitalach łącznie przeprowadzono 38 kontroli.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarno – higienicznymi wydano 2 decyzje administracyjne. Decyzje dotyczyły malowania pomieszczeń oddziałów i Centralnej Sterylizacji oraz zapewnienia rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę.

W roku sprawozdawczym w szpitalach przeprowadzono łącznie 19 kontroli sprawdzających, podczas których stwierdzono, iż stopniowo realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach oraz przeprowadzane są prace modernizacyjne w celu poprawy warunków leczenia pacjentów i pracy personelu.

PPIS w Chorzowie na wniosek strony wydał 20 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach. W 2019r. wydano 1 decyzję o uchyleniu zarządzeń ujętych w wydanych decyzjach na skutek wprowadzonych przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2019r. poz. 595) zmian dotyczących dostępu do łóżek na Oddziałach Psychiatrycznych.

W związku z przeterminowanymi preparatami do dezynfekcji w oddziałach szpitalnych na przedstawiciela strony nałożono 1 mandat karny w wysokości 100,00 zł.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym przeprowadziła 4 kontrole w szpitalach na terenie Chorzowa. Kontrole obejmowały m. in. postępowanie z odpadami medycznymi oraz z bielizną. W roku sprawozdawczym w 5 obiektach przeprowadzono badania próbek wody pobranych na obecność bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej. Na podstawie sprawozdań z badań, stwierdzono

ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* w 3 obiektach. W związku z tym, wydano 1 decyzję administracyjną dla Szpitala Specjalistycznego przy ul. Zjednoczenia 10, 1 decyzję administracyjną dla Szpitala „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11 oraz 1 decyzję administracyjną dla Centrum Okulistycznego Weiss Klinik przy ul. Wiejskiej 4 nakazujące doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami. Ponadto, dla Szpitala Specjalistycznego przy ul. Zjednoczenia 10 wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowego wykonania dotyczącą wyłączenia z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie. Decyzje zostały wykonane.

Bрудna bielizna oraz fartuchy wielorazowego użytku gromadzone są w workach foliowych lub materiałowych umieszczonych na metalowych stelażach z pokrywą w wydzielonych miejscach, skąd odbierane i transportowane są do prania przez pralnie zewnętrzne. Czysta bielizna przechowywana jest w wydzielonym miejscu, skąd w zamykanych wózkach transportowych przewożona jest na oddział. Na oddziale czysta bielizna (wielorazowego i jednorazowego użytku) przechowywana jest w wydzielonych zamykanych szafach. Zakłady posiadają opracowaną Procedurę postępowania z czystą i brudną bielizną.

Odpady medyczne gromadzone są na stanowiskach pracy w prawidłowo oznakowanych pojemnikach jednorazowego użytku lub w workach foliowych umieszczonych w pojemnikach wielorazowego użytku, umożliwiającymi otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem, z zachowaniem właściwej kolorystyki. Z miejsc wytwarzania odpady odbierane są nie rzadziej niż co 72 h i transportowane są w opisanych i zamykanych pojemnikach transportowych do wydzielonego stacjonarnego urządzenia chłodniczego, spełniającego wymagania rozporządzenia lub do pomieszczeń wstępnego magazynowania odpadów medycznych. W dniu 22.08.2019r. Sekcja NS-HKiŚ wydała decyzję administracyjną dla Szpitala „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11 dotyczącą zapewnienia w pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmującego również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów, zapewnienia wentylacji oraz uzupełnienia ubytków płytki podłogowej w wydzielonym miejscu przeznaczonym do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych. Termin wykonania decyzji ustalono na dzień 31.03.2020r.

W dniu 05.12.2019r. Sekcja NS-HKiŚ wydała decyzję administracyjną dla Centrum Okulistycznego Weiss Klinik w Chorzowie przy ul. Wiejskiej 4 dotyczącą zapewnienia w pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmującego również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów. Termin wykonania decyzji ustalono na dzień 30.06.2020r.

Odpady odbierane są do unieszkodliwienia przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia. Zakłady posiadają opracowaną Procedurę postępowania z odpadami medycznymi oraz Instrukcję selektywnego zbierania odpadów medycznych

w miejscu ich powstawania. Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, sukcesywnie opróżnianych przez specjalistyczny podmiot w ramach złożonej deklaracji w gminie.

W SP ZOZ Zespół Szpitali Miejskich sterylizacja narzędzi odbywa się w Centralnych Sterylizatorniach zlokalizowanych przy ul. Strzelców Bytomskich 11 i ul. Truchana 7. Niektóre narzędzia wymagające sterylizacji wysyłane są zgodnie z zawartą umową do zewnętrznej sterylizatorni. 5 szpitali zleca sterylizację wyłącznie jako usługę zewnętrzną. W obrębie oddziałów prowadzona jest wstępna dezynfekcja oraz mycie narzędzi medycznych wielorazowego użytku a narzędzia następnie przekazywane są w wydzielonych zamykanych pojemnikach do podmiotu zewnętrznego.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie sterylizacji sprzętu medycznego.

Podczas kontroli szczegółowo oceniano posiadane przez szpitale procedury postępowania: sterylizacji, dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dekontaminacji pomieszczeń.

W szpitalach przeprowadzono również kontrole działalności Zespołów i Komitetów Kontroli Zakażeń Szpitalnych które nie wykazały nieprawidłowości.

4.2. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, innych niż szpitalne:

W Chorzowie zarejestrowane są 3 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, 1 zakład opiekuńczo-leczniczy oraz 1 hospicjum:

- Hospicjum Chorzowskie przy ul. Szpitalnej 24,
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AMICUS przy ul. Szpitalnej 25,
- Dom Opieki HONORATA przy ul. Głównej 31 (filia),
- NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy PCK przy Placu Piastowskim 19,
- Medical Active Care przy ul. Raławickiej 20a (filia).

W ww. obiektach przeprowadzono łącznie **16 kontroli**, w tym: **6** kontroli sanitarnych zgodnie z harmonogramem.

Podczas **5** kontroli sprawdzających stwierdzono wykonanie zaleceń doraźnych nałożonych na stronę w 2018r. oraz usunięcie nieprawidłowości, które skutkowały nałożeniem mandatu karnego w roku sprawozdawczym.

Dla przedmiotowej grupy obiektów nie wydano decyzji administracyjnych.

Placówki posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania, w tym dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym przeprowadziła 4 kontrole w ww. obiektach. Kontrole obejmowały m. in. postępowanie z odpadami medycznymi oraz z bielizną. W roku sprawozdawczym w 5 obiektach przeprowadzono

badania próbek wody pobranych na obecność bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej. Na podstawie sprawozdania z badań, w obiekcie NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AMICUS przy ul. Szpitalnej 25 stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* W związku z tym, wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami. Decyzja została wykonana.

Bрудna bielizna z oddziałów zbierana jest do materiałowych worków umieszczonych na stelażach metalowych z pokrywą, a następnie gromadzona jest w opisanych, wyłożonych wkładami foliowymi pojemnikach plastikowych, które znajdują się w magazynie brudnej bielizny. Bielizna odbierana jest przez specjalistyczne firmy pralnicze. Zapas czystej bielizny przechowywany jest w magazynie czystej bielizny, który wyposażony jest w regały z łatwo zmywalnymi półkami. Czysta bielizna na oddziały transportowana jest w plastikowych zamykanych pojemnikach lub w workach tekstylnych umieszczanych na wózkach metalowych, a następnie przechowywana w zamykanych szafach. Zakłady posiadają opracowane Procedury postępowania z czystą i brudną bielizną.

Odpady medyczne gromadzone są na stanowiskach pracy w prawidłowo oznakowanych pojemnikach jednorazowego użytku lub w workach foliowych umieszczonych w pojemnikach wielorazowego użytku umożliwiającym otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem, z zachowaniem właściwej kolorystyki. Z miejsc wytwarzania odpady odbierane są nie rzadziej niż co 72 h i transportowane są w opisanym i zamykanym pojemniku transportowym do wydzielonego pomieszczenia wyposażonego w przenośne urządzenie chłodnicze lub do pomieszczenia wstępnego magazynowania odpadów medycznych, spełniających wymagania rozporządzenia. W sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego zapewniono dozownik ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnik na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnik na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku. Odpady odbierane są do unieszkodliwienia przez specjalistyczną firmę, posiadającą stosowne zezwolenia. Zakłady posiadają opracowane Procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz Instrukcje selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, sukcesywnie opróżnianych przez specjalistyczny podmiot w ramach złożonej deklaracji w gminie.

4.3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych:

Pod nadzorem PPIS w Chorzowie znajduje się 83 podmiotów, w skład których wchodzi 87 obiektów. Ponadto nadzorem objętych jest 14 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami Sekcja Epidemiologii w 2019 r. przeprowadziła 76 kontroli w 42 obiektach. Ponadto skontrolowano również 9 filii przeprowadzając łącznie 12 kontroli.

Na wniosek strony w tej grupie obiektów wydano 3 decyzje prolongujące wykonanie decyzji administracyjnych.

W 2019r. w wyniku nieprawidłowości stwierdzonych w podmiotach leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych wydano 5 decyzji administracyjnych nakazujących:

- doprowadzenie do stanu zgodnego z wymogami powierzchni wyposażenia obiektów,
- doprowadzenie do stanu zgodnego z wymogami ścian i sufitów,
- doprowadzenie do stanu zgodnego z wymogami drzwi;
- zapewnienia punktu wodnego do mycia i dezynfekcji rąk w pomieszczeniach w których wykonywane są badania lub zabiegi.

W 2019r. nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 600,00 zł za:

- niewłaściwy stan sanitarny (kurz, pajęczyny),
- przeterminowane preparaty do dezynfekcji,
- przeterminowany sprzęt medyczny jednorazowy,
- nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem medycznym wielorazowym,
- nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem do sprzątania.

Wydano 1 decyzję umarzającą - postępowanie stało się bezprzedmiotowe w związku z wprowadzonymi przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2019r. poz. 595) zmianami dotyczącymi wyposażenia zakładu rehabilitacji leczniczej będącego zakładem leczniczym.

Podczas 3 kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów stwierdzono nieprawidłowości, które skutkowały wystawieniem na stronę zaleceń doraźnych dotyczących:

- nieprawidłowego postępowania z narzędziami medycznymi wielokrotnego użytku,
- nieaktualnych procedur, instrukcji postępowania zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,
- braku zlewu z baterią w gabinecie w którym dezynfekowano sprzęt medyczny,
- doprowadzenia do stanu zgodnego z wymogami ścian pomieszczeń obiektu,
- doprowadzenia powierzchni krzeseł w poczekalni dla pacjentów do stanu zgodnego z wymogami.

Placówki posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania, w tym dezynfekcji i mycia narzędzi oraz sprzętu medycznego, sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w roku sprawozdawczym przeprowadziła 23 kontrole w ww. obiektach. Kontrole obejmowały m. in. postępowanie z odpadami medycznymi oraz z bielizną.

Brudna bielizna oraz fartuchy wielorazowego użytku gromadzone są w workach i w zamykanych pojemnikach, w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach. Pranie i transport bielizny zlecono pralniom zewnętrznym. Bielizna czysta (wielorazowego i jednorazowego użytku) przechowywana w wydzielonych miejscach lub pomieszczeniach.

Odpady medyczne gromadzone są na stanowiskach pracy w prawidłowo oznakowanych pojemnikach jednorazowego użytku i w workach foliowych umieszczonych w pojemnikach wielorazowego użytku, umożliwiającymi otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem, z zachowaniem właściwej kolorystyki worków. Z miejsc wytwarzania, nie rzadziej niż co 72 h, transportowane są w zamykanym i opisanym pojemniku transportowym do przenośnego urządzenia chłodniczego lub odbierane są bezpośrednio z miejsca ich wytwarzania przez specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia, celem przekazania ich do unieszkodliwienia. W sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego zapewniono dozownik ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnik na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnik na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku. Częstotliwość odbioru odpadów uzależniona jest od rodzaju wytwarzanych odpadów oraz od warunków ich magazynowania. Zakłady posiadają opracowane Procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz Instrukcje selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach, sukcesywnie opróżnianych przez specjalistyczny podmiot w ramach złożonej deklaracji w gminie.

4.4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy:

Nadzór nad praktykami zawodowymi oraz innymi obiektami prowadzącymi działalność leczniczą nieregulowaną sprawuje wyłącznie Sekcja Epidemiologii.

Na terenie Chorzowa zarejestrowanych jest 108 praktyk zawodowych lekarskich i 25 obiektów świadczących usługi medyczne nie będących podmiotami leczniczymi. Ta ostatnia grupa obiektów to głównie pracownie protetyczne, gabinety masażu oraz medycyny niekonwencjonalnej.

W ewidencji nie figurują praktyki pielęgniarskie.

W 2019r. skontrolowano 10 praktyk, przeprowadzając 11 kontroli sanitarnych, w tym 1 sprawdzającą.

W tej grupie podmiotów leczniczych nie wydano decyzji administracyjnych.

Podczas 1 kontroli w gabinecie stomatologicznym wydano zalecenia doraźne dot. właściwego postępowania z odpadami medycznymi o kodzie 180104, braku instrukcji selektywnego zbierania odpadów. Kontrolę sprawdzającą przeprowadzono w roku sprawozdawczym – strona wykonała zalecenia.

W tej grupie podmiotów leczniczych nie nałożono mandatów karnych.

W gabinetach opracowane są i wdrożone procedury postępowania: z odpadami medycznymi, sterylizacji, dezynfekcji, mycia narzędzi i sprzętu medycznego, sprzątanania i dekontaminacji pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz jednorazową.

W prywatnych gabinetach lekarskich używana jest głównie bielizna jednorazowego użytku, która w przypadku zanieczyszczenia materiałem biologicznym jest przekazywana do utylizacji jako odpad medyczny zakaźny. Wytwarzające odpady medyczne podmioty posiadają umowy dot. utylizacji odpadów medycznych zawarte z upoważnionymi firmami. Odpady segregowane są w miejscu ich powstawania do zamkniętych i oznakowanych pojemników, ostre narzędzia składowane są w pojemnikach twardych, plastikowych, bez możliwości otwarcia. Do czasu odbioru przez specjalistyczne firmy odpady medyczne zakaźne przechowywane są w chłodziarkach przeznaczonych na ten cel. Prowadzona jest ewidencja odbioru odpadów medycznych.

5. Akcje deratyzacyjne.

Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Chorzów na terenie miasta w 2019r. przeprowadzono 1 akcję deratyzacyjną w okresie wiosennym i 1 w okresie jesiennym. Podczas trwania akcji przeprowadzono 3 kontrole sanitarne mające na celu sprawdzenie wykonania obowiązku nałożonego na właścicieli lub zarządców nieruchomości. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Interwencje.

6.1. Interwencje dotyczące podmiotów leczniczych:

W roku sprawozdawczym do rozpatrzenia przez Sekcję Epidemiologii wpłynęło **11 interwencji** dotyczących podmiotów leczniczych:

- **1** zgłoszenie dot. braku odpowiedniego wykształcenia do wykonywania zabiegu higienizacji w gabinecie stomatologicznym – sprawę przekazano do Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.
- **2** zgłoszenia dot. zmian skórnych u pensjonariuszy w Domu Pomocy Społecznej św. Wincentego przy ul. Powstańców w Chorzowie – dwie kontrole nie potwierdziły w dokumentacji pensjonariuszy zapisu dot. zakwalifikowania przez lekarza konsultującego zmian skórnych jako objawu choroby zakaźnej.
- **1** zgłoszenie dot. zmian skórnych u podopiecznych w Domu Opieki HONORATA – przeprowadzona kontrola interwencyjna nie potwierdziła w dokumentacji medycznej pacjentów rozpoznania świerzbu przez lekarza konsultującego.
- **1** zgłoszenie dot. przeprowadzenia kontroli sanitarnej w zakresie oceny stanu sanitarno-porządkowego, dochodzenia epidemiologicznego ze względu na zmiany skórne u podopiecznych oraz higieny żywienia w Domu Opieki HONORATA – w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości

- **1** zgłoszenia dot. występowania świerzbu u podopiecznych oraz nieprzestrzegania procedury zmiany rękawiczek po każdym pacjencie w Medical Active Care w Chorzowie – przeprowadzona kontrola interwencyjna nie potwierdziła w dokumentacji medycznej pacjentów rozpoznania świerzbu przez lekarza konsultującego. Nałożono mandat karny w wysokości 500,00 zł ze względu na przeterminowany sprzęt medyczny jednorazowy oraz środki do dezynfekcji.
- **1** zgłoszenie dot. występowania świerzbu u podopiecznych NZOZ AMICUS - przeprowadzona kontrola interwencyjna nie potwierdziła w dokumentacji medycznej pacjentów rozpoznania świerzbu przez lekarza konsultującego. Nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł ze względu na przeterminowane środki do dezynfekcji oraz nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem medycznym wielorazowego użytku.
- **1** zgłoszenie dot. zakażenia szpitalnego bakterią *Kl. pneumoniae* w NZOZ Szpital „Śląskie Centrum Urologii” w Chorzowie - Podczas kontroli w dokumentacji medycznej nie potwierdzono ww. przypadku zakażenia, stan sanitarny w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń. W wyniku przeprowadzonej kontroli Strona zobowiązała się do wdrożenia analiz podczas posiedzeń Zespołu Kontroli Zakażeń wszystkich przypadków rehospitalizacji po wykonywanych zabiegach.
- **1** zgłoszenie dot. złego stanu sanitarno-technicznego toalety dla pacjentów na I piętrze w przychodni NZOZ Centrum Medyczne przy ul. św. Pawła w Chorzowie - interwencja nie potwierdziła się.
- **1** zgłoszenie dot. wystąpienia zmian skórnych oraz złego stanu higieniczno-sanitarnego w Domu Polskiego Czerwonego Krzyża w Chorzowie przy Pl. Piastowskim 19 – podczas kontroli w dokumentacji medycznej nie potwierdzono ww. przypadku zakażenia, stan sanitarny w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń.
- **1** zgłoszenie dot. zabrudzenia elewacji gołębimi odchodami oraz wystąpienia zmian skórnych spowodowanych obrzeżkami w Domu Polskiego Czerwonego Krzyża w Chorzowie przy Pl. Piastowskim 19 – w dniu kontroli nie zaobserwowano obecności obrzeżków, zmiany skórne były na bieżąco konsultowane z lekarzem dermatologiem. W dniu kontroli trwały prace mające na celu usunięcie zalegających odchodów gołębic z elewacji budynku.

6.2. Interwencje dotyczące obecności gryzoni:

W roku sprawozdawczym wpłynęło **16 interwencji** dotyczących obecności gryzoni na terenie posesji oraz na terenie przynależnym do tych posesji.

W wyniku przeprowadzonej kontroli wydano **1 decyzję administracyjną** nakazującą przeprowadzenie deratyzacji, zapewnienia szczuroszczelności, uporządkowania klatki schodowej oraz ganków piwnicznych. Kontrola sprawdzająca wykazała niewykonanie nałożonych obowiązków – wydano upomnienie, po którym strona wykonała decyzję w całości.

Podczas **1** kontroli interwencyjnej **wydano zalecenia doraźne** na zarządcę nieruchomości dot. zapewnienia szczuroszczelności oraz uporządkowania ganków piwnicznych – strona wykonała zalecenia w terminie.

6.3. Interwencje dotyczące obecności insektów i gołębi:

W roku sprawozdawczym wpłynęło **10** interwencji w sprawie obecności insektów w nieruchomościach (pcheł, pluskiew, obrzezków gołębich) oraz **10** interwencji dot. zanieczyszczania przez ptaki budynków i klatek schodowych.

W wyniku kontroli nie wydano decyzji administracyjnych oraz zaleceń doraźnych – podczas kontroli interwencyjnych strony zobowiązywały się do wykonania prac mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z wymogami oraz informowanie PPIS w Chorzowie o realizacji ww. działań.

6.4. Inne interwencje:

W 2019r. Sekcja Epidemiologii otrzymała do rozpatrzenia **7 zgłoszeń** dot. m.in. szczątków zwierząt w piwnicy, fetoru wydobywającego się z mieszkań, szamba czy z zsypu budynku wielorodzinnego. 3 zgłoszenia potwierdzono podczas przeprowadzonych kontroli interwencyjnych – zobowiązano Strony do bezzwłocznego usunięcia nieprawidłowości oraz poinformowania PPIS w Chorzowie o realizacji ww. działań. 1 zgłoszenie dot. psów rasy amstaff wypuszczanych do ogrodu lokalu mieszkalnego i zalegania ich odchodów zgodnie z kompetencjami przekazano do rozpatrzenia przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce.

Higiena żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1A. Charakterystyka obiektów nadzorowanych.

Zgodnie z ewidencją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie na terenie miasta Chorzowa znajduje się 1 235 zakładów.

Największą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością. W większości są to małe zakłady prowadzone przez prywatnych właścicieli.

Zakłady produkcyjne to głównie piekarnie i ciastkarnie prowadzące długoletnią działalność, w pomieszczeniach adaptowanych. W większości zakłady te wprowadziły zasady GHP, GMP i system HACCP. Zaopatrują one z reguły rynek lokalny.

Zakłady żywienia zbiorowego o liczbie 298 to w połowie zakłady małej gastronomii (150). Zakłady te w bardzo dużej części spełniają wymagania dotyczące stanu technicznego i wyposażenia.

Część zakładów zlokalizowanych jest na tzw. „szlaku turystycznym” tzn. teren WPKiW w Chorzowie.

B. Ocena stanu sanitarnego – ogólna.

W roku 2019 w ewidencji znajdowało się 1 235 zakładów, z czego skontrolowano 789, w tym 5 miejsc obrotu przedmiotami użytku i 2 miejsca obrotu kosmetykami. We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1 141 kontroli sanitarnych, w tym 7 kontroli w miejscu obrotu przedmiotami użytku i 2 w miejscach obrotu kosmetykami.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 362 próbki żywności, 16 próbek sanitarnych, 5 próbek przedmiotów do kontaktu z żywnością i 5 próbek kosmetyków. Przeprowadzono 3 teoretyczne analizy sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego oraz 3 laboratoryjne oceny posiłków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 52 obiektach, a 21 obiektów oceniono jako niezgodne na podstawie arkuszy oceny zakładu. Stanowi to 3,3% w stosunku do wszystkich obiektów sklasyfikowanych.

Wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, 1 zatwierdzając warunkowo, 5 prolongat, 6 zakazujących wprowadzania produktu do obrotu, wniosków do sądu nie oddano. Winnych uchybień ukarano 59 mandatami na łączną kwotę 15600 PLN. Złożono do WSSE 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej za rozpoczęcie działalności bez złożenia wniosku, 2 za poszerzenie działalności bez zgody, 2 wnioski za złe znakowanie środków spożywczych. 2 wnioski zostały rozpatrzone, nałożono kary pieniężną w łącznej wysokości 3000 złotych. Pozostałe wnioski czekają na rozpatrzenie.

C. Ocena stanu sanitarnego – szczegółowa.

Zakłady produkcji żywności:

W roku 2019 w ewidencji znajdowało się 69 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 64. W obiektach tych przeprowadzono 94 kontrole. Stwierdzono nieprawidłowości w 4 obiektach, a 1 oceniono jako niezgodny na podstawie arkusza oceny zakładu.

W grupie tej wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie uchybień technicznych, 1 zatwierdzając warunkowo, 2 prolongaty oraz nałożono 4 mandaty na kwotę 1300 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.

- zły bieżący stan sanitarno-porządkowy,
- stwierdzenie obecności szkodników,
- wprowadzanie przeterminowanych środków spożywczych,
- nieprzestrzeżenie GHP, GMP i HACCP.

W 2019 roku w nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 112 próbek do badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i sanitarnych.

Zdyskwalifikowano 7 próbek (tj. 5 pod względem mikrobiologicznym, 1 organoleptycznym i 1 próbkę pod względem sanitarnym), co stanowi 6,3% zbadanych ogółem. Wskaźnik ten

jest wyższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 3,3% próbek. Pobrano 2 próby przedmiotów użytku.

Obiekty obrotu żywnością:

W roku 2019 skontrolowano 409 obiektów z 724 prowadzących działalność handlową na terenie nadzorowanym, w obiektach tych przeprowadzono 614 kontroli. Nieprawidłowości stwierdzono w 22 obiektach. Zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego stwierdzono 11 zakładów niezgodnych.

W grupie tej wydano 4 decyzje nakazujące usunięcie uchybienia sanitarne, 5 zakazujących wprowadzania produktu do obrotu, 1 prolongatę oraz nałożono 24 mandaty na kwotę 6350 PLN.

Najczęściej stwierdzane uchybienia to m.in.:

- nieprzestrzeganie GHP i uproszczonego systemu HACCP (m. in. brak zapisów),
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładach,
- zły stan techniczny,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych.

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań 243 próbki żywności i 3 próbki przedmiotów użytku. Zdyskwalifikowano 0 próbek, co stanowi 0% w stosunku do zbadanych. Wskaźnik ten jest niższy w stosunku do roku ubiegłego, kiedy to zdyskwalifikowano 1,9% próbek.

Zakłady żywienia zbiorowego:

W 2019 roku skontrolowano 309 zakładów żywienia zbiorowego, gdzie przeprowadzono 424 kontrole. Stwierdzono nieprawidłowości w 26 obiektach tej grupy, a 9 zakładów oceniono negatywnie na podstawie arkuszy oceny zakładu.

W grupie tej wydano 3 decyzje nakazujące usunięcie uchybień technicznych, 1 zakazującą wprowadzania produktu do obrotu oraz 2 prolongaty. Nałożono 31 mandatów na kwotę 7950 PLN.

Najczęstsze uchybienia :

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych,
- brak należytego stanu sanitarnego w zakładzie,
- nieprzestrzeganie GHP i systemu HACCP,
- nieprawidłowa dezynfekcja naczyń,
- zły stan techniczny.

W obiektach tych pobrano 23 próbki, 0 próbek kwestionowano.

D. Ocena transportu żywności.

W 2019 roku nadzorem objętych zostało 49 firm transportowych przewożących żywność, 5 skontrolowano. Mandatów karnych nie nałożono.

E. Nadzór nad importem/eksportem.

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 862 kontrole i wydano 862 świadectwa tj.: 857 świadectw partii środków spożywczych, 3 świadectwa partii materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Nie pobrano próbek do badań w ramach importu.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad importem, to 161 514 PLN.

Skontrolowano 4 partie żywności na export: 2 kaszki dla dzieci do Argentyny o łącznej masie 3584 kg oraz 2 partie paczków do Izraela o łącznej masie 53800,32kg.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu z tytułu nadzoru nad exportem to 1008 PLN.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

A. Jakość zdrowotna krajowych środków spożywczych.

W 2019 roku przebadano laboratoryjnie 355 próbek krajowych środków spożywczych pobranych w różnego rodzaju obiektach żywienia – żywnościowych:

- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń mikrobiologicznych - 194,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń chemicznych – 71,
- w zakresie oceny organoleptycznej - 68,
- w zakresie oznaczania zanieczyszczeń – 1,
- wyłącznie w zakresie znakowania – 4.

Ponadto pobrano 17 próbek zmiotek w kierunku badań sanitarnych.

W 2019 roku pod względem znakowania oceniono 115 próbek krajowych środków spożywczych. Zdyskwalifikowano ogółem 7 próbek tj. 0 próbek ze względu na zanieczyszczenia chemiczne, 5 próbek ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne, 0 ze względu na znakowanie, 1 ze względu na organoleptykę, 0 ze względu na zanieczyszczenia biologiczne oraz 1 próbkę sanitarną (zmiotki).

B. Jakość zdrowotna środków spożywczych z importu.

Przebadano 11 próbek żywności z Unii Europejskiej i importu, w tym 6 pod względem parametrów chemicznych, 5 pod względem parametrów mikrobiologicznych, 0 próbek w zakresie oceny organoleptycznej oraz 0 próbek tylko w zakresie znakowania. W ramach przebadanych próbek oceniono 5 pod względem zgodności znakowania z aktualnymi wymogami.

Zdyskwalifikowano ogółem 0 próbek.

3. Nadzór nad materiałami do kontaktu z żywnością i kosmetykami.

W 2019 roku przebadano 5 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 5 próbek kosmetyków, 0 próbek kwestionowano. Skontrolowano 5 obiektów obrotu przedmiotami do kontaktu z żywnością, gdzie przeprowadzono 7 kontroli. W 2 obiektach

obrotu kosmetykami przeprowadzono 2 kontrole. Nie nałożono mandatów karnych, nie wydano decyzji administracyjnych.

4. Skargi i interwencje.

W 2019 roku zgłoszono 86 interwencji: 43 dotyczyło złej jakości zdrowotnej środków spożywczych, 31 warunków higieniczno-sanitarnych, 11 jednocześnie jakości i warunków oraz 1 kosmetyków. Potwierdzonych zostało 20 interwencji (7 na złą jakość, 8 na nieprawidłowy stan sanitarny oraz 5 na złą jakość i nieprawidłowy stan sanitarny) w trakcie których nałożono 19 mandatów na łączną kwotę 5300 PLN. W związku z interwencjami wydano 4 decyzje nakazujące. Pozostałe interwencje nie potwierdziły się. Złożono 4 wnioski o ukaraniu do Śląskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

W ramach skarg w zintegrowanym laboratorium zbadano 1 próbkę środków spożywczych dostarczonych przez konsumentów, pobrano natomiast w ramach urzędowej kontroli celowanej 13 próbek środków spożywczych (z czego 0 zakwestionowano).

Ocena i wnioski końcowe.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowych, jak wykazują arkusze oceny zakładu, uległ pogorszeniu w stosunku do roku ubiegłego (jest więcej zakładów niezgodnych). Decyzji nakazujących wydano porównywalnie, nałożono natomiast mniej mandatów karnych. W dalszym ciągu stwierdza się nie zachowanie należytego stanu sanitarno-higienicznego, wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych, stwierdza się obecność szkodników oraz nieprawidłową dezynfekcję naczyń. Większość obiektów jednak oceniono pozytywnie. Wprowadzono w nich i stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, w zakładach produkcyjnych w większości wprowadzono i stosuje się zasady systemu HACCP, a w pozostałych grupach obiektów uproszczone procedury na zasadach systemu HACCP.

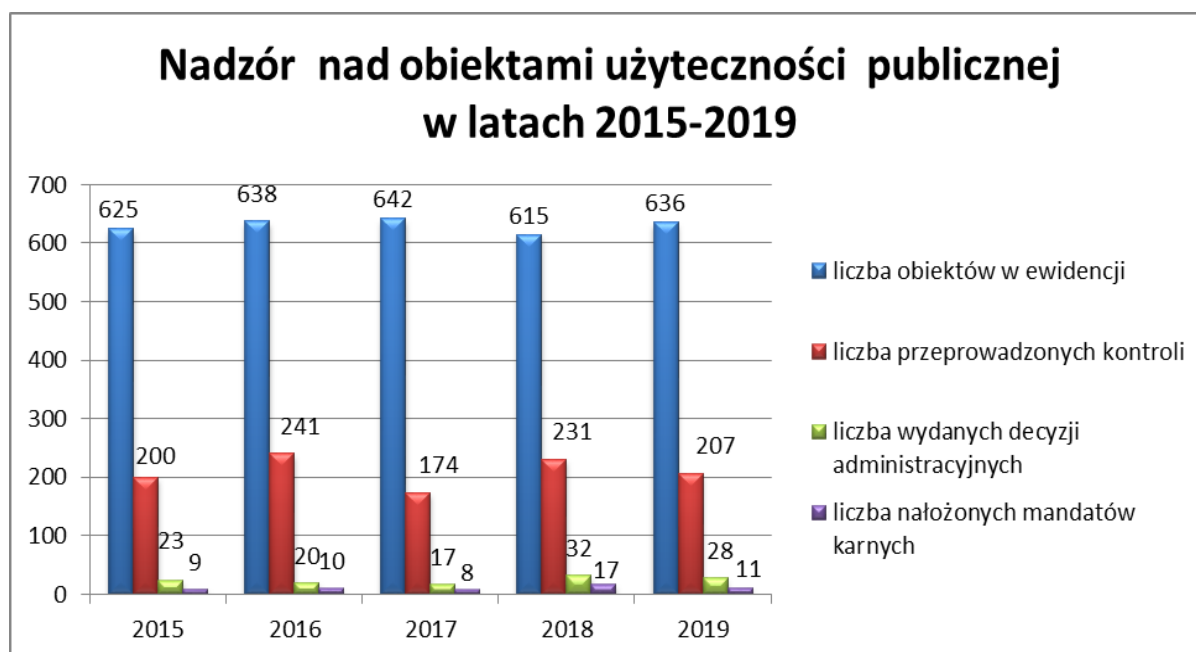
Higiena Komunalna i Środowiska

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska sprawowała nadzór nad przestrzeganiem wymagań higieniczno – zdrowotnych w obiektach użyteczności publicznej oraz nad jakością sanitarną wody do spożycia przez ludzi, ciepłej wody użytkowej i wody na pływalniach.

Nadzór nad obiektami użyteczności publicznej:

Na terenie miasta Chorzowa nadzorem objęto **636 obiektów użyteczności publicznej**. Są to: podmioty lecznicze, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, odnowy biologicznej, gabinety tatuażu, ustępy publiczne i ogólnodostępne, pływalnie kryte, domy pomocy społecznej, schronisko dla bezdomnych mężczyzn, hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, obiekty sportowe, kulturalne, targowiska, pralnie, apteki, sklepy zielarsko – medyczne, sklepy z odzieżą używaną, ośrodek pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, stacje paliw, cementarze, domy i zakłady pogrzebowe, dworzec kolejowy, przystanki kolejowe i autobusowe oraz tereny rekreacyjne.

W 2019 roku skontrolowano **237 obiektów użyteczności publicznej**.

W 2019 roku w ramach nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej:

- przeprowadzono **207** kontroli,
- wydano **28** decyzji administracyjnych,
- nałożono **11** mandatów karnych na łączną kwotę **2100** zł.

Ustępy publiczne i ogólnodostępne:

Na terenie Chorzowa usytuowanych jest 27 ustępów publicznych, w tym 1, którego dysponentem jest gmina, 4 na targowiskach oraz 22 usytuowanych na terenie Parku Śląskiego (Śląskiego Wesołego Miasteczka, Śląskiego Ogrodu Zoologicznego, Muzeum Górnośląskiego Parku Etnograficznego), a także 5 ogólnodostępnych w centrach handlowych. Część ustępów w Parku Śląskim udostępniona jest wyłącznie w sezonie letnim, pozostałe funkcjonują całorocznie. Z wyjątkiem przenośnej toalety typu TOI-TOI na terenie ZOO, wszystkie podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W roku sprawozdawczym,

po wielkiej przebudowie chorzowskiego rynku, w jednym z wybudowanych pawilonów pod estakadą, oddano do użytku toaletę publiczną dostosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2019 roku skontrolowano 29 ustępów, które wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę, sprawne urządzenia sanitarne oraz w środki czystości, higieny i preparaty dezynfekcyjne.

Dla 1 ustępu usytuowanego na targowisku wydano decyzję administracyjną nakazującą zlikwidowanie zawilgocenia oraz doprowadzenia części ściany w toalecie dla mężczyzn do stanu czystości. Decyzja została wykonana terminowo.

W oparciu o wyniki przeprowadzonych kontroli, skontrolowane obiekty oceniono jako zadowalające pod względem sanitarno – higienicznym i technicznym.

Pływalnie kryte:

W tej grupie obiektów ujęto 4 pływalnie, których dysponentem jest gmina oraz kompleks basenowy w Hotelu Diament Arsenal Palace. W 2019 roku skontrolowano 2 obiekty.

Dla **Pływalni w Szkole Podstawowej nr 21 im. Gerarda Cieślika przy ul. Wolności 133** w Chorzowie w dniu **21.10.2019r.** wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu czystości ściany na pływalni przy saunie, w magazynie chemii basenowej i środków czystości z terminem realizacji do dnia **31.12.2019r.** W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym. Ponadto, dla tego obiektu wydano zalecenia doraźne dotyczące usunięcia nieprawidłowości tj. doposażenia w preparat do dezynfekcji sauny i rąk oraz prowadzenia na bieżąco rejestru pomiaru jakości wody z terminem natychmiastowym. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonanie zaleceń doraźnych.

Dla **Pływalni w Szkole Podstawowej nr 5 im. Janusza Kusocińskiego przy ul. Ryszki 55** w Chorzowie w związku z obecnością bakterii *Legionella sp.* w natryskach w szatni damskiej oraz męskiej w dniu **19.11.2019r.** wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w natryskach na pływalni, do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie *wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz.U. z 2015r. poz. 2016), z terminem wykonania do dnia **31.12.2019r.** W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym i technicznym.

Domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

W tej grupie wykazano 3 całodobowe obiekty oraz 5 dziennego pobytu, w tym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy, środowiskowe domy pomocy oraz Centrum Inicjatyw Społecznych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości sanitarno – technicznych dla 1 obiektu wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu czystości ściany i sufity w łazienkach dla mieszkańców zlokalizowanych na oddziale I i II. Decyzja została wykonana terminowo.

W związku z wniesioną interwencją dotyczącą złego stanu sanitarnego obiektu, za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne wnętrza szafek, w których przechowywane były odzież i pampersy dla mieszkańców oraz brudne muszle ustępowe nałożono mandat karny na kwotę 150 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Ponadto, w związku z ponadnormatywną liczbą bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej, dla jednego obiektu wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie wody do stanu zgodnego z wymaganiami. Na podstawie sprawozdania z badań próbek wody pobranych, po podjęciu przez zarządcę działań naprawczych, stwierdzono wykonanie ww. decyzji.

Schronisko dla bezdomnych mężczyzn:

W ewidencji ujęto schronisko dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Katowickiej 190 w Chorzowie, którego dysponentem jest gmina Chorzów. Skontrolowany obiekt dysponuje 17 pokojami 2-, 3-, 4-osobowymi. Przyjęte osoby otrzymują przybory toaletowe i środki higieny oraz objęte są opieką medyczną i Ośrodka Pomocy Społecznej. Obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – higienicznym.

Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe:

W tej grupie wykazano 8 skategoryzowanych hoteli oraz 6 nieskategoryzowanych obiektów świadczących usługi noclegowe. W roku sprawozdawczym skontrolowano 7 obiektów skategoryzowanych i 5 obiektów nieskategoryzowanych.

Wszystkie skontrolowane hotele posiadają bazę noclegową o wysokim standardzie świadczonych usług i komfortowym wyposażeniu. Większość przystosowana jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz dysponuje gabinetami odnowy biologicznej.

Ze względu na obecność bakterii *Legionella sp.* wydano decyzję administracyjną dotyczącą doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017r., poz. 2294). Na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek wody pobranych, po podjęciu przez zarządcę działań naprawczych, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Dla 1 z hoteli za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne wyposażenie szatni i pokoi dla gości oraz brudną strefę SPA nałożono mandat karny w wysokości 300 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

W 2 nieskategoryzowanych obiektach za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne wyposażenie pokoi i łazienek dla gości, brudny magazyn środków czystości oraz magazyn czystej i brudnej bielizny nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli 4 hotele oceniono jako dobre pod względem sanitarnym i technicznym, ze względu na wyróżniający się standard świadczonych usług, pozostałe skontrolowane obiekty świadczące usługi noclegowe oceniono jako zadawalające.

Dworzec kolejowy:

W ewidencji ujęto dworzec kolejowy w Chorzowie Batorem.

Nadal wyłączone są z użytkowania poczekalnia i toalety dla podróżnych. W holu dworca funkcjonuje jedynie kasa biletowa. Przed wejściem do tunelu prowadzącego na perony zainstalowana jest automatycznie uruchamiana platforma dla osób niepełnosprawnych, a w tunelu dwie windy wjazdowe na I i II peron. Perony wyposażone są w ławki i kosze na odpady komunalne oraz informacje graficzno – słowne o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Utrzymanie czystości zarządcy obiektu zlecieli firmom zewnętrznym. Na podstawie przeprowadzonych w 2019 roku kontroli obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Przystanki kolejowe:

W ewidencji ujęto 2 obiekty w Chorzowie Mieście i Chorzowie Starym, skontrolowano 1.

Obiekt wyposażony był w ławki, kosze wyłożone workami foliowymi do gromadzenia odpadów komunalnych oraz informacje o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Utrzymanie czystości zarządcy obiektu zlecieli firmom zewnętrznym. Na podstawie przeprowadzonej w 2019 roku kontroli obiekt oceniono jako zadawalający pod względem sanitarno – higienicznym i sanitarno – technicznym.

Przystanki autobusowe:

W ewidencji ujęto 3 usytuowane przy głównych arteriach komunikacyjnych przystanki, obsługujące również ruch międzynarodowy. Wszystkie skontrolowano. Przeprowadzone kontrole wykazały, że wszystkie utrzymane były w dobrym stanie porządkowym i technicznym, wyposażone w wiaty, ławki oraz kosze na śmieci. Przystanki sprzątane są codziennie przez firmy usługowe na zlecenie gmin.

Pralnie, punkty przyjęć odzieży do prania, magle:

W tej grupie ujęto 5 obiektów: 3 pralnie, punkt przyjęć odzieży do prania oraz magiel.

Skontrolowano 2 pralnie oraz magiel. Pralnie świadczyły usługi w zakresie prania wodnego, jedna dodatkowo chemicznego. Wyposażone były w sprawne urządzenia pralnicze i suszarki oraz posiadały zachowany rozdział przyjmowania odzieży/bielizny brudnej i wydawania czystej.

Pomieszczenie magla wyposażone było w sprawną maglownicę oraz łatwo zmywalne regały do przechowywania czystej bielizny po maglowaniu.

We wszystkich obiektach punkty wodne wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę oraz środki higieny, jak również dostateczny zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych.

Skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym oraz sanitarno – higienicznym.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej oraz świadczące więcej niż jedną z usług:

W ewidencji ujęto 220 zakładów, z których w 2019 roku skontrolowano 86. Jest to najliczniejsza grupa obiektów charakteryzująca się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym, od małych jednostanowiskowych po duże, wielostanowiskowe, świadczące więcej niż jedną z usług np. kosmetyczne, fryzjerskie i solarium.

Dla **Mutli Fitness Clubu** przy **ul. Gałeczki 30** w Chorzowie w dniu **04.12.2019r.** wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w gabinecie masażu z terminem realizacji do dnia **31.12.2019r.** W związku z powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe w tej grupie obiektów nałożono **3** mandaty karne na łączną kwotę **400 zł.**, tj. za brudne wyposażenie i narzędzia fryzjerskie, brudną podłogę, brudne łóżko i tubę do opalania oraz brudny wentylator.

Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Ponadto, na upoważnionego przedstawiciela **Zakładu fryzjersko – kosmetycznego** przy **ul. Wolności 39** w Chorzowie za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. nieoznakowane datą sterylizacji/ważności pakiety sterylne, stosowanie pakietów sterylnych po terminie ważności, nieuporządkowane wnętrza szafek z pakietami sterylnymi, przeterminowane preparaty kosmetyczne i dezynfekcyjne oraz nieoznakowany i zabrudzony roztwór środka dezynfekcyjnego w dniu **28.11.2019r.** nałożono mandat karny w wysokości 300 zł. W związku z niepodejmowaniem przez właściciela korespondencji nie przeprowadzono kontroli sprawdzającej w roku sprawozdawczym, a obiekt został oceniony jako **zły** pod względem higieniczno – sanitarnym. W tym samym zakładzie wydano zalecenia doraźne dotyczące prowadzenia na bieżąco dokumentacji procesu sterylizacji z terminem realizacji do dnia 31.12.2019 roku.

Ponadto, dla jednego zakładu fryzjersko – kosmetycznego wydano zalecenie doraźne dotyczące uwzględnienia w procedurze zapewniającej ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi prawidłowego postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku stosowanymi podczas zabiegów, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich z terminem realizacji do dnia 31.01.2020r.

Za nieprzestrzeganie przepisów ustawy z dnia 15 września 2017r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U. z 2017r. poz. 2111) nałożono, w drodze decyzji, 2 kary pieniężne na łączną kwotę 2000 zł.

Pozostałe skontrolowane zakłady oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – technicznym i sanitarno – porządkowym.

Tereny rekreacyjne:

W ewidencji ujęto 107 obiektów. Są to głównie place zabaw i piaskownice oraz tereny rekreacyjne przy dwóch zbiornikach wodnych w Parku Śląskim, których dysponentami są przedsiębiorstwa i spółdzielnie mieszkaniowe oraz gmina. Skontrolowano 47 placów zabaw i piaskownic. We wszystkich, przed sezonem wymieniono piasek, w większości odnowiono obudowy piaskownic i urządzenia przeznaczone do zabawy i rekreacji. Place zabaw wyposażone były w pojemniki na odpady komunalne i ławki oraz w większości w regulaminy określające zasady korzystania z obiektów. Utrzymanie bieżącej czystości zarządcy zlecali firmom zewnętrznym.

Skontrolowane place zabaw i piaskownice oceniono jako zadowalające pod względem sanitarno – technicznym.

Obiekty sportowe:

Na nadzorowanym terenie znajduje się 16 obiektów sportowych. Są to: kompleksy i kluby sportowe, stadiony, hale i boiska, korty tenisowe. Skontrolowano 3 obiekty.

W tej grupie obiektów wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu łatwego do utrzymania w czystości powierzchni półek na regałach w pralni oraz powierzchni stołów przeznaczonych do masażu w pomieszczeniu rehabilitacji. Decyzja została wykonana terminowo.

Wszystkie dysponują zapleczem sanitarnym z toaletami, natryskami i szatniami. Punkty wodne wyposażone były w bieżącą zimną i ciepłą wodę. Skontrolowane obiekty zaopatrzone były w środki czystości i preparaty dezynfekcyjne.

Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy skontrolowanych obiektów oceniono jako zadowalający.

Domy przedpogrzebowe i zakłady pogrzebowe:

W ewidencji ujęto 8 obiektów. Są to dysponujące prosektoriami i chłodniami 4 domy przedpogrzebowe oraz 4 zakłady pogrzebowe, które w ramach realizacji usług związanych z organizacją pochówku korzystają z zaplecza innych podwykonawców. Większość domów i zakładów pogrzebowych dysponuje własnymi środkami transportu spełniającymi wymagania techniczne rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich. Skontrolowano 2 domy przedpogrzebowe.

W tej grupie obiektów wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w korytarzu prowadzącym do chłodni oraz uzupełnienie ubytków płytek podłogowych w chłodni przeznaczonej do przechowywania zwłok. Decyzja została wykonana terminowo.

W tym samym obiekcie za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. brudne regały w pomieszczeniu przygotowywania zwłok do pochówku, brudną podłogę w chłodni oraz wnętrza szafek pracowniczych, na osobę odpowiedzialną, nałożono mandat karny w wysokości 150 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

W ramach kontroli 2 zakładów pogrzebowych skontrolowano 7 pojazdów przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Wszystkie zarejestrowane były jako pojazdy specjalne, zgodnie z przepisami o ruchu drogowym i spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27.12.2007r. w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. Nr 249, poz. 1866). Stan sanitarno – higieniczny skontrolowanych środków transportu przeznaczonych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich nie budził zastrzeżeń. Wszystkie wyposażone były w dostateczną ilość preparatów dezynfekcyjnych, środków ochrony indywidualnej, worków na zwłoki oraz apteczki pierwszej pomocy medycznej. Każdorazowo, po przewiezieniu zwłok samochody są myte i dezynfekowane na terenie zakładów lub w myjniach samochodowych.

Wszystkie skontrolowane obiekty oceniono jako zadawalające pod względem sanitarnym i technicznym.

Apteki:

W ewidencji ujęto 34 obiekty, z których skontrolowano 6.

Dla **Apteki przy ul. Wolności 78** w Chorzowie w dniu **04.01.2019r.** wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie do stanu czystości ścian we wszystkich pomieszczeniach apteki z wyjątkiem pomieszczenia gospodarczego oraz zlikwidowanie na suficie śladów po zalaniu i ubytków tynku w magazynie leków z terminem realizacji do dnia **30.06.2019r.** Decyzja nie została wykonana terminowo, w związku z powyższym wobec podmiotu odpowiedzialnego wszczęto postępowanie egzekucyjne – wystosowano upomnienie. Strona zwróciła się z wnioskiem o prolongowanie terminu wykonania obowiązków decyzji do dnia **31.12.2019r.** Wobec powyższego obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym.

Dla **Apteki przy ul. Konopnickiej 21** w Chorzowie w dniu **08.11.2019r.** wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w toalecie dla personelu z terminem realizacji do dnia **16.12.2019r.** W związku powyższym obiekt oceniono jako **zły** pod względem technicznym.

Ponadto, w tej grupie obiektów wydano 1 decyzję nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej i zimnej wody przy umywalce do mycia rąk w służbie recepturowej. Decyzja została wykonana terminowo.

Pozostałe apteki oceniono jako zadawalające pod względem sanitarno – porządkowym i sanitarno – technicznym.

Pozostałe obiekty:

W ewidencji ujęto 78 obiektów, z których skontrolowano 49.

Dla jednego z obiektów w związku z wniesioną interwencją dotyczącą stanu sanitarnego obiektu wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w jednej z sal szkoleń praktycznych. Strona poinformowała, iż sala została zlikwidowana, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sanitarna. W związku z powyższym, egzekwowanie nakazu decyzji stało się

beprzedmiotowe. Ponadto, na osobę odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. brudne, nieuporządkowane wnętrza szafek i szuflad do przechowywania przyborów, uszkodzone pakiety sterylne, przeterminowany preparat do dezynfekcji, zabrudzony roztwór środka dezynfekcyjnego nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

Podmioty lecznicze:

W ewidencji ujęto 94 obiekty, z których skontrolowano 29.

Analogicznie jak w latach ubiegłych, we wszystkich obiektach nadzorem objęto sposób postępowania z odpadami i bielizną, a w podmiotach leczniczych udzielających całodobowych świadczeń zdrowotnych również sposób postępowania ze zwłokami osób zmarłych, a także jakość ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii z rodzaju *Legionella sp.*

Na podstawie sprawozdań z badań, stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* w 4 obiektach. W związku z tym, wydano 1 decyzję administracyjną dla NZOZ Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy AMICUS przy ul. Szpitalnej 25, 1 decyzję administracyjną dla Szpitala Specjalistycznego przy ul. Zjednoczenia 10, 1 decyzję administracyjną dla Szpitala „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11 oraz 1 decyzję administracyjną dla Centrum Okulistycznego Weiss Klinik przy ul. Wiejskiej 4, nakazujące doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami. Ponadto, dla Szpitala Specjalistycznego przy ul. Zjednoczenia 10 wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowego wykonania dotyczącą wyłączenia z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie. Decyzje zostały wykonane.

W dniu **22.08.2019r.** wydano decyzję administracyjną dla **Szpitala „Śląskie Centrum Urologii” przy ul. Strzelców Bytomskich 11** dotyczącą zapewnienia w pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmującego również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów, zapewnienia wentylacji oraz uzupełnienia ubytków płytki podłogowej w wydzielonym miejscu przeznaczonym do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia, służących do transportu wewnętrznego odpadów medycznych. Termin wykonania decyzji ustalono na dzień **31.03.2020r.**

W dniu **05.12.2019r.** wydano decyzję administracyjną dla **Centrum Okulistycznego Weiss Klinik przy ul. Wiejskiej 4** dotyczącą zapewnienia w pomieszczeniu wstępnego magazynowania odpadów medycznych zabezpieczenia technicznego przed rozprzestrzenianiem się magazynowanych odpadów medycznych, obejmującego również gromadzenie ewentualnych odcieków z tych odpadów. Termin wykonania decyzji ustalono na dzień **30.06.2020r.**

W dniu 16.12.2019r. w **Centrum Medycyny Specjalistycznej ON CLINIC Sp. z o. o. Chorzów przy ul. Kazimierza Wielkiego 10** została przeprowadzona kontrola

sanitarna, podczas której stwierdzono nieprawidłowości tj. brak zgodnego z wymaganiami oznakowania identyfikującego worki i pojemniki przeznaczone do gromadzenia odpadów medycznych, brak pojemników wielokrotnego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, brak w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych: dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe, pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku oraz brak opracowanej instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania i niedostosowanie procedury postępowania z odpadami medycznymi do wymagań aktualnego rozporządzenia. Wobec powyższego w dniu 30.12.2019 r. wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji administracyjnej. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi postępowania z odpadami innymi niż niebezpieczne o kodzie 18 01 04, które traktowane były jako odpady komunalne, wydano zalecenia doraźne z terminem ich usunięcia do dnia **31.03.2020r.**

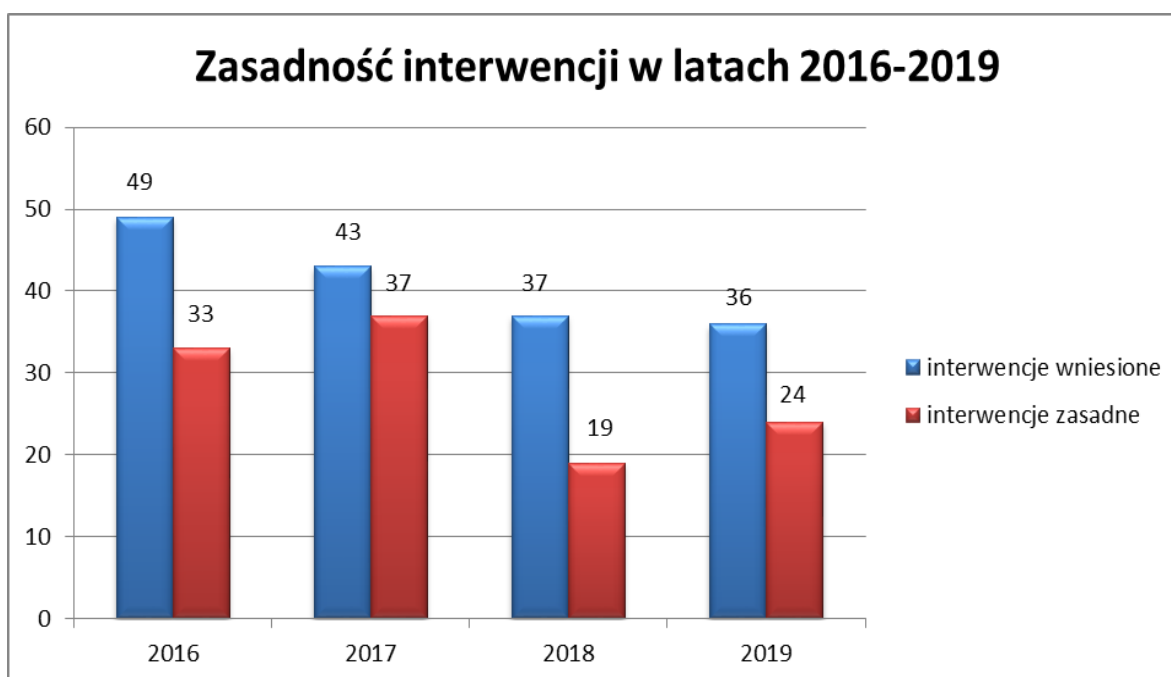
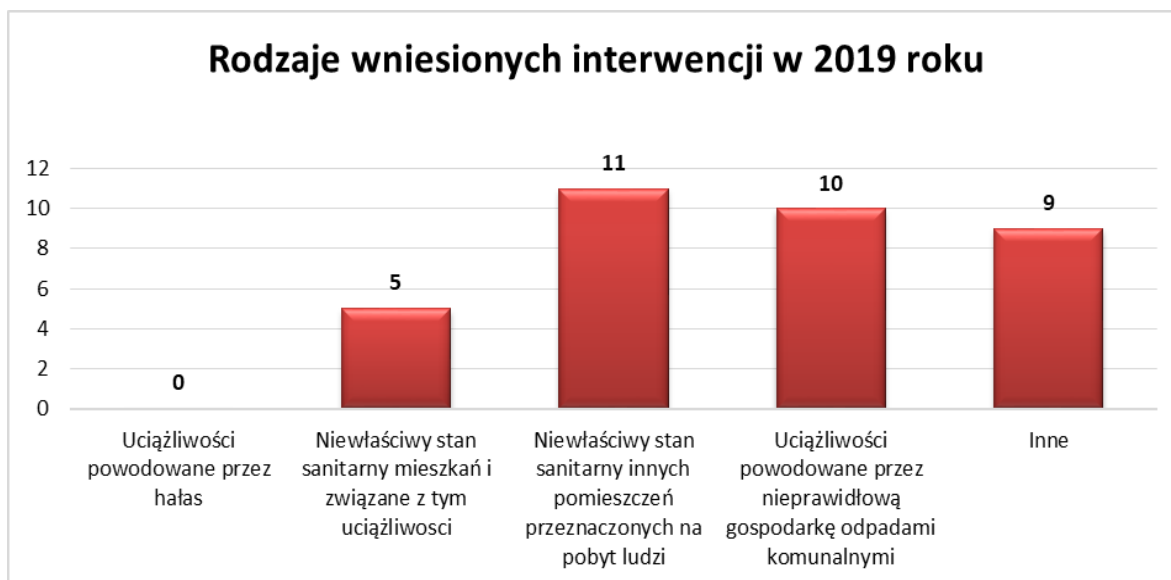
W związku z powyższym 3 obiekty oceniono jako **złe** pod względem sanitarno – technicznym.

Ponadto, w tej grupie obiektów wydano decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia pojemników wielorazowego użytku przeznaczonych do gromadzenia odpadów medycznych umożliwiających otwieranie ich w sposób pozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem i pojemnikiem, zapewnienia w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowego użytku oraz opracowania dostosowanej do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U. z 2017r., poz. 1975) procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz instrukcji selektywnego zbierania odpadów medycznych w miejscu ich powstawania. Decyzja została wykonana terminowo.

Pozostałe skontrolowane obiekty oceniono jako zadowalające pod względem sanitarno – higienicznym oraz sanitarno – technicznym.

Interwencje:

W 2019 roku wpłynęło 40 interwencji, z których 24 było częściowo lub całkowicie zasadnych. 4 interwencje przekazano bezpośrednio właściwym organom w celu rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami, 1 po wstępnym rozpoznaniu.

Najczęściej w trakcie przeprowadzanych kontroli, potwierdzano zasadność interwencji dotyczących zalewania terenu nieruchomości ściekami (inne). Zarządcy nieruchomości niezwłocznie podejmowali działania mające na celu usunięcie awarii kanalizacyjnych, w tym wypompowywanie ścieków, udrażnianie studzienek kanalizacyjnych, opróżnianie i czyszczenie osadników, a w razie konieczności wymianę instalacji kanalizacyjnej. Miejsca po zalaniu poddawane były zabiegom dezynfekcji.

W ramach wniesionych interwencji wydano 2 decyzje administracyjne. Jedna decyzja dotyczyła zlikwidowania rozlewiska ścieków na chodniku przylegającym do terenu nieruchomości i przeprowadzenia dezynfekcji miejsc po zalaniu. W związku z występującymi trudnościami w usunięciu przyczyny wylewania się ścieków oraz niezbędnym zakresem wykonania prac w celu udrożnienia instalacji kanalizacyjnej zarządca na bieżąco monitorował sytuację i usuwał ścieki. O ostatecznym wykonaniu obowiązków decyzji poinformował pismem, co potwierdziła przeprowadzona w tym zakresie kontrola sanitarna.

Dla jednego z obiektów użyteczności publicznej wydano decyzję administracyjną nakazującą zapewnienie bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w jednej z sal szkoleń praktycznych. Strona poinformowała, iż ww. sala szkoleń została zlikwidowana, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sanitarna. W związku z powyższym egzekwowanie nakazu decyzji stało się bezprzedmiotowe. Ponadto, w tym samym obiekcie, na osobę odpowiedzialną, za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe, tj. brudne, nieuporządkowane wnętrza szafek i szuflad do przechowywania przyborów kosmetycznych, uszkodzone pakiety sterylne, przeterminowany preparat do dezynfekcji, zabrudzony roztwór środka dezynfekcyjnego nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

W obiekcie świadczącym usługi noclegowe za stwierdzone nieprawidłowości sanitarno – porządkowe tj. brudne wyposażenie pokoi i łazienek dla gości, nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę bieżącego stanu sanitarnego obiektu.

W domu pomocy społecznej za naruszenie przepisów sanitarno – higienicznych tj. brudne wnętrza szafek, w których przechowywane były odzież i pampersy dla mieszkańców oraz brudne muszle ustępowe nałożono mandat karny na kwotę 150 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarno – porządkowego.

Na właściciela jednego zakładu odnowy biologicznej za nieprawidłowości sanitarno – higieniczne tj. brudne łóżka i tubę do opalania, wyposażenie zakładu oraz wentylator odprowadzający powietrze z tuby do opalania nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca wykazała poprawę bieżącego stanu sanitarnego.

W trakcie rozpatrywania interwencji podejmowano współpracę z zarządcami/właścicielami budynków i nieruchomości, władzami samorządowymi, strażą miejską, ośrodkiem pomocy społecznej oraz innymi komórkami organizacyjnymi w tutejszej psse.

Podsumowanie:

- W ramach nadzoru nad przestrzeganiem wymagań sanitarno – higienicznych w obiektach użyteczności publicznej nałożono 11 mandatów karnych na łączną kwotę 2100 zł, 5 z nich nałożono w wyniku przeprowadzonych kontroli interwencyjnych.
- W 2019 roku odnotowano wzrost liczby interwencji częściowo lub całkowicie zasadnych w stosunku do liczby rozpatrzonych. W 2018 roku było ich 51,35%, a w 2019 roku 66,6%.
- Za nieprzestrzeganie przepisów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111) nałożono, w drodze decyzji, 2 kary pieniężne na łączną kwotę 2000 zł.

- W ramach nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi wydano 16 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji, 7 zezwalających na wywóz zwłok/szczątków za granicę oraz 16 postanowień opiniujących sprowadzenie zwłok/szczątków z zagranicy do Chorzowa.
- W 2019 roku opracowano 28 opinii dotyczących warunków higieniczno – sanitarnych organizowanych na terenie miasta imprez masowych.

OCENA JAKOŚCI SANITARNEJ WODY W ROKU 2019 NA TERENIE MIASTA CHORZÓW

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chorzowie prowadzi stały monitoring jakości wody obejmujący wodę przeznaczoną do spożycia, ciepłą wodę użytkową oraz wodę na pływalniach.

1. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi.

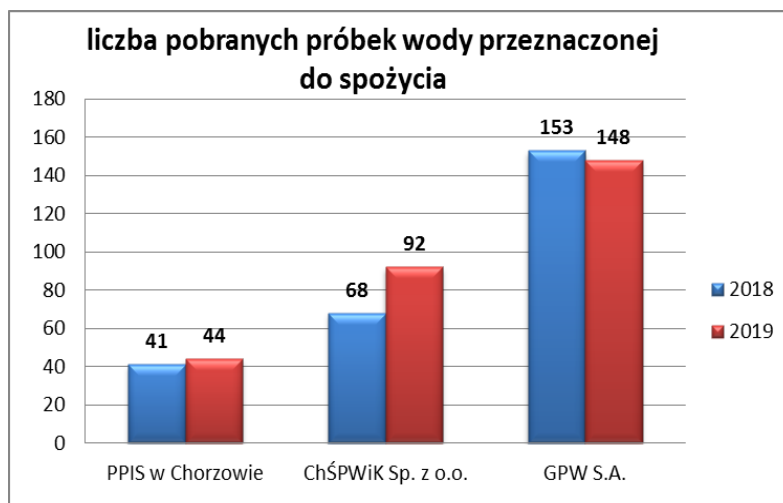
Miasto zaopatrywane jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w ramach wodociągu grupowego stanowiącego własność Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę mieszkańców należy do zadań własnych gminy i jest realizowane przez Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Ujęcia wód zlokalizowane są poza nadzorowanym terenem m.in w Miasteczku Śląskim, Świerklańcu i Goczałkowicach. Jest to woda o charakterze mieszanym (głębinowa i powierzchniowa).

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) regularnie pobierano próbki wody ze studzienek wodomierzowych, z przyłączy wodociągowych oraz z instalacji wewnętrznych w budynkach, w celu sprawdzenia jej jakości na każdym etapie dystrybucji.

W 2019 r. pobrano **284 próbki** wody w tym:

- w ramach bieżącego nadzoru przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego – **44 próbki**;
- w ramach wewnętrznej kontroli realizowanej przez:
  - Chorzowsko – Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. - **92 próbki**;
  - Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.- **148 próbek**.

Wykres 1. Liczba próbek pobranych w latach 2018 - 2019

W pięciu próbkach pobranych w ramach bieżącego nadzoru stwierdzono przekroczenia badanych parametrów:

- w próbkach wody pobranych z instalacji wewnętrznej w Szkole Podstawowej nr 37 przy ul. Ratuszowej 20, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h. Ponowny pobór próbek wody z ww. punktu oraz przyłącza wodociągowego zasilającego budynek nie potwierdził obecności ogólnej liczby mikroorganizmów;
- kontrola w Szkole Podstawowej nr 25 przy ul. Głównej 21, wykazała przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h w wodzie pobranej z przyłącza wodociągowego zasilającego budynek. Kontrolny pobór próbek wody pobranych przez Chorzowsko - Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. wykazał również przekroczenie ww. parametru w próbkach wody pobranych z przyłącza wodociągowego zasilającego budynek szkoły oraz ze studni wodomierzowej Chorz/9 przy ul. Głównej. W związku z powyższym Chorzowsko - Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. podjęło natychmiastowe działania polegające na intensywnym płukaniu sieci wodociągowej na przyłączy wodociągowym do budynków szkoły przy ul. Głównej 21, natomiast Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. zwiększyło dozowanie podchlorynu sodu w punkcie dochlorowania wody na sieci przy ul. Wróblewskiego w Siemianowicach Śląskich. Skuteczność prowadzonych działań potwierdzono badaniami laboratoryjnymi próbek wody pobranych z przyłącza wodociągowego zasilającego szkołę oraz ze studni wodomierzowej Chorz/9 przy ul. Głównej;
- w trzecim kwartale stwierdzono obecność bakterii grupy coli w próbkach wody pobranych z przyłączy wodociągowych do Przedszkola nr 23 przy ul. Floriańskiej 37, Szkoły Podstawowej nr 25 przy ul. Głównej 21 oraz Domu Pomocy Społecznej „Republika” przy ul. Michałkowickiej 4. Kontrolny pobór próbek wody nie wykazał przekroczeń ww. parametru.

Na początku 2019 r. odnotowano jedną interwencję dotyczącą pogorszonej jakości wody w mieszkaniu przy ul. Krakusa 16. Pobrano dwie próbki wody, tj. z instalacji

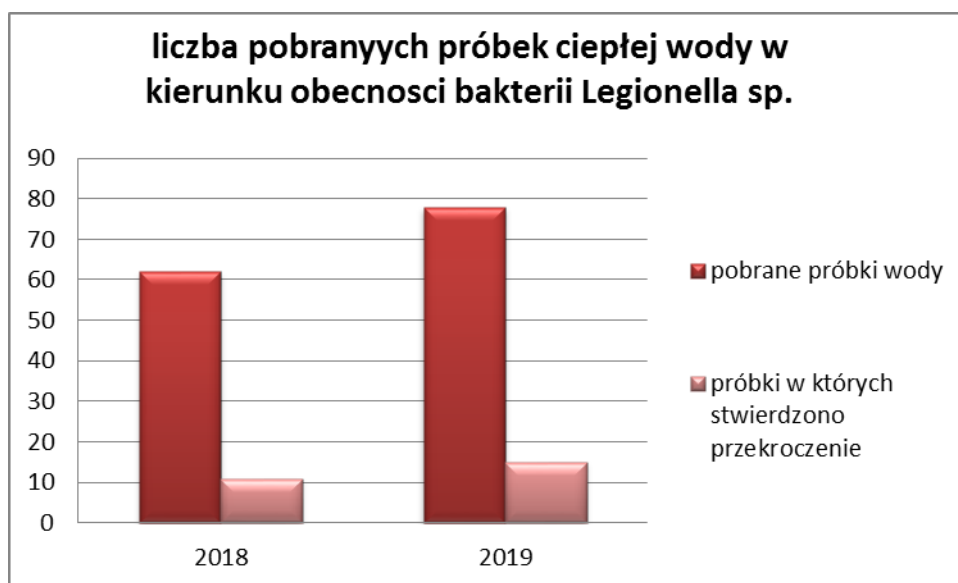
w mieszkaniu oraz przyłącza wodociągowego. W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń badanych parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych pobranych próbek, mając na uwadze, że przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych występowały krótkotrwale i incydentalnie stwierdzono, że woda na terenie miasta Chorzów spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07.12.2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

2. Ciepła woda użytkowa.

W oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowano nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w instalacjach wewnętrznych obiektów zamieszkania zbiorowego, w przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz obiektach hotelarskich.

Pobrano łącznie **78 próbek ciepłej** wody w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.*, w **15** próbkach stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii.

Wykres 2. Liczba pobranych próbek ciepłej wody użytkowej w latach 2018 - 2019

W związku z powyższym wydano łącznie **7** decyzji administracyjnych, w tym:

- ✓ **1** nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella sp.* oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów w obiekcie do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r., poz. 2294);
- ✓ **6** nakazujących doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami.

Wykres 3. Liczba wydanych decyzji administracyjnych 2017 - 2019

Szpital Specjalistyczny ul. Zjednoczenia 10

W ramach kontroli jakości ciepłej wody użytkowej, pobrano cztery próbki wody do badań laboratoryjnych w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* W dwóch próbkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby badanych mikroorganizmów. Wydano dwie decyzje:

1) nakazującą podjęcie natychmiastowych działań naprawczych mających na celu redukcję liczby bakterii *Legionella sp.* oraz wyłączenie z użytkowania urządzeń prysznicowych i perlatorów na Oddziale Obserwacyjno – Zakaźnym Hepatologii Zakaźnej i Nabytych Niedoborów Odporności – Klinicznym, do czasu doprowadzenia parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294);

2) nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Decyzje zostały wykonane terminowo.

Szpital Śląskie Centrum Urologii ul. Strzelców Bytomskich 11

W trzech z sześciu pobranych próbek wody stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* W związku z powyższym, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w budynku, w którym znajdują się oddziały urologiczne, w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia. Na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek, pobranych po podjęciu działań naprawczych, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Centrum Okulistyczne „Weiss Klinik” ul. Wiejska 4

We wszystkich punktach poboru wody wytypowanych zgodnie z rozporządzeniem, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella sp.*

W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia. Na podstawie sprawozdania z badań próbek wody, pobranych po podjęciu działań naprawczych, stwierdzono wykonanie ww. decyzji

NZOZ Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy „Amicus” ul. Szpitalna 25

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella sp.* we wszystkich pobranych próbkach wody, stwierdzono średnie skażenie bakterią *Legionella sp.* instalacji ciepłej wody użytkowej w obiekcie. Po podjęciu działań naprawczych przez zarządcę budynku, pobrano próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach kontroli sprawdzającej. Na podstawie sprawozdania z ww. badań stwierdzono wykonanie decyzji.

Dom Pomocy Społecznej Polskiego Związku Niewidomych ul. Siemianowicka 101

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella sp.* w jednej próbce wody, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody, w łazience w pokoju na drugim piętrze, w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* w 100 ml, do stanu zgodnego z wymaganiami ww. rozporządzenia. Na podstawie wyników próbek wody, pobranych po podjęciu działań naprawczych, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Hotel Focus ul. Armii Krajowej 15

W ramach kontroli jakości ciepłej wody użytkowej w obiekcie, pobrano cztery próbki wody do badań laboratoryjnych w zakresie obecności bakterii *Legionella sp.* W trzech próbkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby badanych mikroorganizmów. W związku z powyższym, wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w obiekcie do stanu zgodnego z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7.12.2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Na podstawie przedstawionych wyników badań laboratoryjnych próbek wody, stwierdzono wykonanie przedmiotowej decyzji.

Dokonując analizy wyników badań laboratoryjnych ciepłej wody użytkowej stwierdzono, że część obiektów pomimo zainstalowania urządzeń do ciągłej dezynfekcji wody (generator dwutlenku chloru), nadal zmagają się z problemem utrzymania czystości mikrobiologicznej instalacji ciepłej wody.

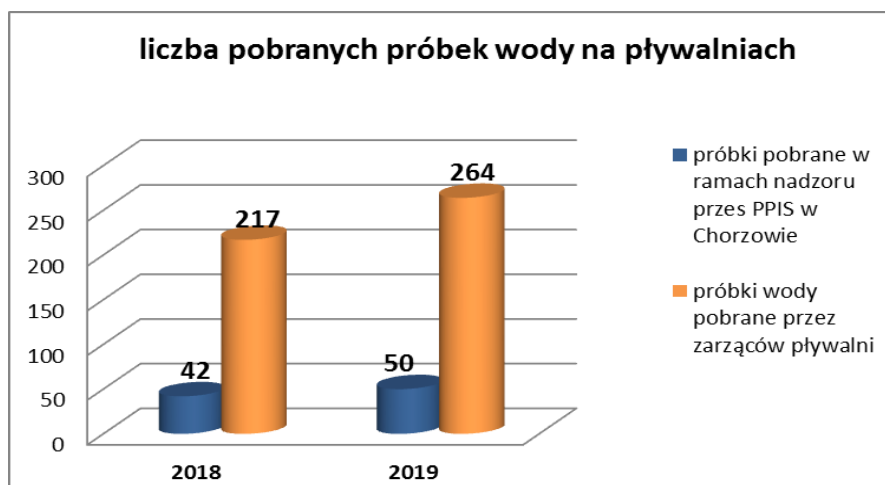
3. Woda na pływalniach.

Realizując zapisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015r. poz. 2016), PPIS w Chorzowie prowadzi nadzór nad 5 pływalniami. W 2019r. w ramach nadzoru pobrano **50 próbek** wody z niecek basenowych, systemów cyrkulacji oraz natrysków na pływalniach, z czego w **21** stwierdzono przekroczenia badanych parametrów. Przekroczenia dotyczyły najczęściej podwyższonych parametrów fizykochemicznych m.in. chloroformu, utlenialności oraz Σ THM.

Na podstawie sprawozdań z badań stwierdzono obecność bakterii *Legionella sp.* w próbkach wody pobranych z natrysków w szatni na pływalni w Szkole Podstawowej nr 5 przy ul. Ryszki 55. Po przeprowadzeniu przez zarządcę działań naprawczych, w ramach kontroli sprawdzającej pobrano próbki ciepłej wody z ww. natrysków. Stwierdzono wzrost liczby bakterii *Legionella sp.* W związku z powyższym wydano decyzję nakazującą doprowadzenie parametrów mikrobiologicznych ciepłej wody w natryskach na pływalni, do stanu zgodnego z wymaganymi ww. rozporządzenia, z terminem wykonania do dnia 31.12.2019r.

W ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pobrali łącznie 264 próbki wody na pływalniach, z czego w 25 stwierdzono przekroczenia badanych parametrów. Najczęściej odnotowywanym przekroczeniem mikrobiologicznym było przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w $36 \pm 2^\circ\text{C}$, przekroczenia fizykochemiczne dotyczyły przede wszystkim utlenialności oraz chloroformu. Zarządcy informowali o podejmowanych działaniach naprawczych zmierzających do uzyskania prawidłowych wartości badanych parametrów.

Analizując sprawozdania z badań przeprowadzanych w ramach kontroli wewnętrznej można stwierdzić, że duże problemy stwarzało zarządcom utrzymanie odpowiedniego stężenie chloru związanego i wolnego w nieckach basenowych oraz systemach cyrkulacji. Podobnie, jak w latach ubiegłych, największe problemy z uzyskaniem prawidłowych wartości parametrów fizykochemicznych występowały w nieckach basenowych Hotelu Diament Arsenal Palace oraz na pływalni Miejskiego Ośrodka Rekreacji i Sportu przy pl. Powstańców Śląskich 1.

Wykres 3. Liczba pobranych próbek wody an pływalniach 2018 - 2019

W 2019r. wydano 4 zbiorcze, roczne oceny jakości wody na pływalni. 3 oceny stwierdzające, że woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 09.11.2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) oraz 1, że woda warunkowo spełniała wymagania ww. rozporządzenia.

Higiena Pracy

Ocena warunków higieny pracy w zakładach pracy w Chorzowie w 2019r.

Sekcja Higieny Pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chorzowie w 2019r. obejmowała ewidencją 628 zakładów pracy (Tab.1), zatrudniających ogółem 23334 pracowników (Tab.2).

Zdecydowana większość to zakłady małe, zatrudniające do 50 pracowników.

Lata	2017	2018	2019
Liczba zakładów nadzorowanych	619	621	628

Tab.1 Liczba zakładów objętych nadzorem w latach 2017-2019

Lata	2017	2018	2019
Liczba pracowników w nadzorowanych zakładach	22071	21738	23334

Tab.2 Liczba pracowników zatrudnionych w nadzorowanych zakładach w latach 2017-2019

Sekcja Higieny Pracy nadzoruje warunki higieny pracy w zakładach o zróżnicowanym profilu produkcji oraz świadczonych usług, takich jak: przemysł hutniczy, spożywczy, metalowy, lekki, chemiczny, usługi budowlane, komunalne i gospodarki odpadami, transportowe, motoryzacyjne, a także zakłady lecznicze i opieki społecznej, zakłady weterynaryjne, sklepy wielkopowierzchniowe, hotele, Park Śląski, Stadion Śląski czy Śląski Ogród Zoologiczny.

Działania kontrolne pozwalają na:

- ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych występujących na stanowiskach pracy,
- ocenę narażenia zawodowego pracowników w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia i wyniki przeprowadzonych pomiarów środowiskowych,

- podnoszenie świadomości pracodawców i pracowników na temat zagrożeń związanych z wykonywaną pracą,
- współpracę i mobilizowanie pracodawców do podejmowania działań mających na celu zapobieganie chorobom zawodowym i innym schorzeniom spowodowanym warunkami pracy, w tym również działania administracyjne na rzecz ich wyeliminowania lub ograniczenia,
- nadzór nad spełnianiem przez pracodawców wymagań związanych z zatrudnianiem pracowników w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne oraz czynniki rakotwórcze i mutagenne,
- nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów dot. warunków higieny pracy w zakładach pracy, w tym zapewnienie właściwych pomieszczeń pracy i higieniczno-sanitarnych oraz odpowiedniego wyposażenia do wykonywania tej pracy, w tym odzieży roboczej, ochronnej i środków ochrony indywidualnej
- nadzór nad realizacją ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy.

Sekcji Higieny Pracy nadzoruje również przestrzeganie przepisów w zakresie:

- substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin wprowadzanych do obrotu, stwarzających zagrożenia dla zdrowia człowieka oraz środowiska,
- obowiązków pracodawcy związanych ze stosowaniem w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin,
- udostępniania na rynku oraz stosowania produktów biobójczych i prekursorów narkotyków kat. 2 i 3,
- wprowadzania do obrotu detergentów,
- zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium RP środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W 2019 roku w nadzorowanych zakładach pracy przeprowadzono ogółem 254 kontrole (w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, sprawdzające realizację wydanych wcześniej decyzji, a także kontrole problemowe i doraźne). Skontrolowano 186 zakładów (Tab.3), w których łącznie zatrudnionych jest 13984 pracowników.

Lata	2017	2018	2019
Liczba zakładów skontrolowanych	168	197	186

Tab.3 Liczba zakładów skontrolowanych w latach 2017-2019

Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami były:

- zły stan techniczny i sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub niezgodne z obowiązującymi wymaganiami ich wyposażenie,

- brak aktualnych wyników pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak zgodnej z wymaganiami oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej wszystkie rodzaje zagrożeń związanych z wykonywaną pracą.

W 2019r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Sekcja Higieny Pracy prowadziła postępowania administracyjno - egzekucyjne. Zostało wydanych 83 decyzje administracyjne (Tab.4) zawierające 383 nakazy m.in. w zakresie:

- substancji i mieszanin chemicznych: 71 nakazów,
- substancji i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym: 11 nakazów,
- czynników biologicznych w środowisku pracy: 5 nakazów,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy: 56 nakazów,
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy do dopuszczalnych NDS i NDN: 12 nakazów,
- oceny ryzyka zawodowego: 20 nakazów,
- właściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych: 122 nakazy,
- właściwego stanu pomieszczeń pracy: 72 nakazy,
- odzieży roboczej i ochronnej oraz środków ochrony indywidualnej: 12 nakazów,
- instrukcji stanowiskowych bhp: 1 nakaz,
- uzyskania zgody Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na pracę w pomieszczeniach stałej pracy przy zaniżonej wysokości: 1 nakaz.

Lata	2017	2018	2019
Liczba decyzji	76	105	83

Tab.4 Liczba decyzji wydanych w latach 2017-2019

Spośród 628 nadzorowanych zakładów pracy stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia w 26 zakładach. Przekroczenia NDS i NDN stwierdzone w 2019r. dotyczyły branż o następujących profilach produkcji:

- PKD 09: zakład robót górniczych świadczący usługi dla kopalni węgla kamiennego - w 1 zakładzie
- PKD 10: produkcja pieczywa i wyrobów cukierniczych - w 3 zakładach,
- PKD 17, 82: produkcja opakowań z tektury i opakowań drewnianych - w 2 zakładach,
- PKD 20: produkcja produktów chemicznych - w 1 zakładzie,
- PKD 22: produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych - w 1 zakładzie,
- PKD 24: produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - w 6 zakładach,
- PKD 25, 28, 41: produkcja konstrukcji stalowych oraz części dla przemysłu motoryzacyjnego - w 3 zakładach,
- PKD 30: produkcja sprzętu transportowego (zakład produkujący wagony i tramwaje) - w 1 zakładzie,

- PKD 42, 43, 46: wykonywanie instalacji gazowych, ciepłych, budowa dróg, usługi stolarskie i produkcja mebli - w 6 zakładach,
- PKD 38, 93: utrzymanie terenów zielonych (koszenie trawy, wycinka drzew) - w 2 zakładach.

W zakładach, w których stwierdzono największą liczbę przekroczeń NDS i NDN, rodzaj prowadzonej produkcji lub wykonywanych usług sprawił, że pracownicy narażeni byli na więcej niż jeden czynnik szkodliwy. Pracownicy zatrudnieni w przemyśle hutniczym, narażeni byli zarówno na hałas, jak również na drgania mechaniczne, wykonujący usługi dla kopalni na hałas i pyły węgla, natomiast zajmujący się utrzymaniem terenów zielonych narażeni byli na hałas i drgania mechaniczne.

Ogółem w warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2019r. zatrudnionych było 581 pracowników (w 2018r. - 498 osób) z czego:

- produkcja metali (w tym przemysł hutniczy) - 124 pracowników,
- produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych - 6 pracowników,
- produkcja sprzętu transportowego (produkcja wagonów i tramwajów) - 110 pracowników,
- produkcja pieczywa i wyrobów cukierniczych - 41 pracowników,
- prace sezonowe związane z utrzymaniem terenów zielonych koszeniem traw, wycinką drzew - 10 pracowników,
- usługi świadczone dla kopalni węgla kamiennego - 88 pracowników,
- produkcja konstrukcji stalowych, części dla przemysłu motoryzacyjnego oraz przemysłowych urządzeń wentylacyjnych - 162 pracowników,
- produkcja opakowań z tektury i opakowań drewnianych - 6 pracowników,
- produkcja produktów chemicznych - 4 pracowników,
- wykonywanie instalacji gazowych, ciepłych, budowa dróg, usługi stolarskie, produkcja mebli - 30 pracowników.

Najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy podobnie jak w latach ubiegłych, był ponadnormatywny hałas, którego przekroczenie stwierdzono w 18 nadzorowanych zakładach. Łącznie liczba osób narażonych na jego oddziaływanie stanowiła 2,2% ogółu zatrudnionych w różnych gałęziach gospodarki. W celu poprawy warunków pracy sporządzono i wdrożono programy działań organizacyjno - technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas.

Nadzorem Sekcji Higieny Pracy objęto 28 zakładów, w których pracownicy narażeni są bądź mają kontakt z czynnikami rakotwórczymi. Przeprowadzono 15 kontroli, podczas których oceniono sposób ograniczenia zagrożenia dla pracowników:

- badania profilaktyczne,
- szkolenia,
- pomiary,
- zapewnienie pracownikom odzieży roboczej i sprzętu ochrony osobistej,
- warunki do higienicznego przechowywania odzieży i spożywania posiłków,
- prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Najczęściej występujące czynniki rakotwórcze to promieniowanie jonizujące i substancje rakotwórcze jako odczynniki laboratoryjne (chromiany, formaldehyd) oraz substancje rakotwórcze wchodzące w skład leków cytostatycznych. Liczbę osób narażonych na czynniki rakotwórcze w skontrolowanych zakładach oceniono na 56, natomiast zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami na 86. Zostały wydane 3 decyzje dotyczące uzupełnienia dokumentacji o rejestr prac oraz rejestr pracowników, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem o działaniu rakotwórczym, przesłania informacji o czynnikach rakotwórczych właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

W ramach nadzoru w zakresie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy przeprowadzono w minionym roku 49 kontroli w 49 zakładach pracy. Oceniono działania zmierzające do ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z występowaniem tych czynników w m.in. placówkach służby zdrowia i placówkach opiekuńczych, zakładach zajmujących się gospodarką ściekami i odpadami, zakładach świadczących usługi w zakresie sprzątania, zakładach produkcji żywności, zakładach instalacyjno-remontowych, sklepach wielkopowierzchniowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku oceny ryzyka zawodowego pracowników dotyczącej czynników biologicznych, warunków pracy spożywania posiłków oraz warunków czyszczenia sprzętu do zmywania powierzchni. Wydano 4 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

W 2019r. skontrolowano również 78 zakładów stosujących w działalności zawodowej niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne.

Najczęściej były to substancje stosowane do produkcji mieszanin oraz farby, lakiery, rozpuszczalniki, kleje, środki czyszczące, dezynfekcyjne, smary, oleje, produkty z grupy chemii budowlanej, odczynniki chemiczne. Przeprowadzono 81 kontroli w tym zakresie.

Stwierdzono nieprawidłowości związane z nieprzestrzeganiem obowiązków wynikających m.in. z kodeksu pracy i rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych, tj. brak w ocenie ryzyka zawodowego informacji o zagrożeniach wynikających ze stosowania substancji lub mieszanin niebezpiecznych, brak kart charakterystyki, niezgodne z wymaganiami oznakowanie produktów chemicznych oraz zbiorników, pojemników, brak oznakowania miejsca składowania substancji lub mieszanin chemicznych, brak instrukcji składowania, załadunku i transportu produktów chemicznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 6 decyzji.

W zakresie wprowadzanych do obrotu substancji chemicznych w postaci własnej lub jako składników mieszanin w 2019 roku przeprowadzono 16 kontroli w 11 podmiotach. Wśród wprowadzających do obrotu są producenci, dystrybutorzy (m.in. hurtownie, sklepy wielkopowierzchniowe, stacje benzynowe) oraz formulatorzy (dalsi użytkownicy). W trakcie kontroli oceniano realizację wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu, celem zapewnienia odbiorcom produktów chemicznych prawidłowych informacji dotyczących bezpiecznego stosowania (skontrolowano oznakowanie opakowań i karty charakterystyki produktów oraz niezbędną dokumentację, w tym dokumentację rejestracyjną m.in. raport bezpieczeństwa chemicznego, scenariusze narażenia).

Do stwierdzanych w wyniku przeprowadzonych kontroli uchybień należą:

- niezgodne z wymaganiami oznakowanie wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych
- oznakowanie niezgodne z informacjami zawartymi w karcie charakterystyki produktu oraz niezgodne z zasadami zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 (niespójne identyfikatory produktów pomiędzy etykietami a kartami charakterystyk tych produktów, na etykietach brak lub nie podano w języku polskim nazw substancji w mieszaninie, które decydują o jej zaklasyfikowaniu we wskazanych kategoriach, a które są częścią identyfikatora produktu, na etykiecie produktów nie podano hasła ostrzegawczego zgodnego z klasyfikacją mieszaniny, na etykiecie podano zwroty wskazujące środki ostrożności niezgodne z kryteriami, na etykiecie podano niespójne z klasyfikacją zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia, na etykiecie nie podano informacji uzupełniającej),
- niezgodne z wymaganiami karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych - karty charakterystyki nie dostosowane do załącznika Rozporządzenia Komisji (UE) nr 2015/830 (m.in. brak istotnych lub niespójne informacje w poszczególnych podsekcjach, nazwy substancji wchodzących w skład mieszaniny podano w języku angielskim, nie wskazano rzeczywistego składu wprowadzanych produktów, podano niespójne informacje dot. zastosowania zidentyfikowanego mieszaniny, nie podano numerów rejestracji dla składników mieszaniny, podano stężenie zawartości składnika w mieszaninie uniemożliwiające jednoznaczne określenie wkładu substancji do oceny zagrożeń dla zdrowia).

Karty charakterystyki sprawdzono dla 33 produktów chemicznych (zakwestionowano 15) oraz 32 oznakowań (zakwestionowano 23). Sekcja Higieny Pracy wydała w tym zakresie 6 decyzji administracyjnych, które objęły 43 nakazy.

O nieprawidłowościach stwierdzonych w karcie charakterystyki mieszaniny chemicznej (karta charakterystyki niedostosowana do obowiązujących przepisów) pochodzącej od podmiotu nadzorowanego przez innego inspektora sanitarnego, przekazano informacje zgodnie z właściwością terytorialną (1 pismo).

Ponadto w 2019r. Sekcja Higiena Pracy przeprowadziła w dwóch podmiotach kontrolę dotyczącą realizacji projektu REACH-EN-FORCE 7 (REF- 7) w zakresie importu oraz transportowanego półproduktu wyodrębnionego.

Sekcja Higieny Pracy w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych przeprowadziła 2 kontrole w 2 podmiotach.

W jednym podmiocie Sekcja Higieny Pracy przeprowadziła kontrolę dotyczącą realizacji projektu BPR-EN-FORCE 1 (BEF-1) w zakresie kontroli wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych.

W 2019r. zostało umorzone wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji administracyjnej nakazującej stronie wstrzymać udostępnianie na rynku produktu uznanego za produkt biobójczy (sprawa z 2018r.).

Ponadto o nieprawidłowościach dot. udostępniania na rynku produktów biobójczych (m.in. brak pozwolenia na obrót, nieprawidłowe oznakowanie na etykiecie na opakowaniu) pochodzących od podmiotów nadzorowanych przez innych inspektorów sanitarnych, przekazano informacje zgodnie z właściwością terytorialną (2 pisma).

Ponadto skontrolowano 9 podmiotów stosujących produkty biobójcze w swojej działalności zawodowej. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. Wszystkie skontrolowane produkty posiadały wymagane pozwolenie na obrót.

W 2019r. przeprowadzono 4 kontrole w 2 podmiotach w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów - oceniono 6 produktów.

Dla 3 ocenianych detergentów podmiot posiadał niezgodne z przepisami arkusze danych składników przeznaczonych dla personelu medycznego zgodnie z załącznikiem VIIC Rozporządzenia Komisji (WE) nr 907/2006 oraz wykazy składników na stronie internetowej zgodnie z załącznikiem VIID Rozporządzenia Komisji (WE) nr 907/2006 - nieprawidłowości zostały usunięte w trybie natychmiastowym, nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne w tym zakresie.

Jedną kontrolę przeprowadzono w związku z pismem Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Łodzi dot. nie udostępnienia na stronie internetowej wykazu składników detergentów zgodnie z załącznikiem VIID Rozporządzenia Komisji (WE) nr 907/2006. Zakład w trakcie trwania kontroli zamieścił na stronie w/w wykaz.

Mając na względzie, przepisy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii skontrolowano 2 podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy narkotyków kat. 3. Nie odnotowano podejrzanych transakcji.

Ponadto objęto nadzorem 6 podmiotów stosujących w swojej działalności zawodowej prekursorzy narkotyków kat. 2 i 3. Nie stwierdzono w tym zakresie uchybień.

Plan pracy obejmował również program wieloletni, tj. ocenę przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. W tym zakresie przeprowadzono 1 kontrolę w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem.

W roku 2019 objęto nadzorem warunki pracy i wypełnianie przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych.

W w/w zakresie w roku 2019 skontrolowano 3 zakłady. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również postępowania wyjaśniające i administracyjne w zakresie występowania chorób zawodowych.

W 2019r. w związku z podejrzeniem choroby zawodowej przeprowadzono 33 postępowania dotyczące pracowników lub byłych pracowników zatrudnionych w chorzowskich zakładach pracy. Wydano 12 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 7 decyzji stwierdzających i 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Od w/w decyzji do organu II instancji tj. Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynęło jedno odwołanie.

W ostatnich trzech latach liczba wydanych decyzji dotyczących chorób zawodowych kształtowała się następująco (Tab.5).

Lata	2017	2018	2019
Decyzje stwierdzające	5	9	7
Decyzje odmowne	10	4	5
RAZEM	15	13	12

Tab.5 Liczba wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych w latach 2017-2019

Stwierdzone w 2019r. prawomocnymi decyzjami choroby to: borelioza, pylica oraz międzybłoniak opłucnej.

Szczegółowe dane dotyczące stwierdzonych chorób przesyłane są w postaci kart stwierdzenia choroby zawodowej do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi, który prowadzi Centralny Rejestr Chorób Zawodowych i analizuje kształtowanie się zapadalności na te choroby.

W ostatnich latach zauważalne jest przesunięcie czynników etiologicznych tych chorób w kierunku szkodliwych czynników biologicznych. Ponadto często stwierdzane są pylice.

Sekcja Higieny Pracy w ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy realizuje także zadania z zakresu promocji zdrowia. We współpracy z Oświatą Zdrowotną w 2019r. współuczestniczono w nadzorze nad realizacją ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w zakładach pracy. W trakcie kontroli z zakresu higieny pracy oceniono realizację zapisów w/w ustawy przez pracodawców.

W związku z kampanią Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy pt. „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy: substancje niebezpieczne pod kontrolą” na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej umieszczono informacje na temat kampanii.

W grudniu 2019r. Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Chorzowie został utworzony Punkt Informacyjno - Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków zastępczych tzw. „dopalaczy” i ich rodzin z terenu Chorzowa i Świętochłowic.

Celem działania punktu jest udzielenie wsparcia osobom zażywającym środki zastępcze tzw. „dopalaczy” chcących zerwać z nałogiem, a także członkom ich rodzin poprzez udzielanie informacji dot. poradni i ośrodków stacjonarnych zajmujących się leczeniem uzależnienia.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy mając na uwadze niepokojący fakt wzrostu liczby przypadków zachorowań na odrę w Polsce przekazywali pracodawcom w trakcie kontroli informacje dot. odry.

Ponadto pracodawcom zostało przesłane pismo z prośbą o rozważenie podjęcia działań edukacyjnych i profilaktycznych w celu ograniczenia ryzyka zachorowania na odrę wśród pracowników.

Ponadto na kształtowanie prozdrowotnych zachowań zwracano uwagę podczas realizacji zadań z zakresu higieny pracy, tj. nadzoru nad warunkami pracy, postępowania w sprawie chorób zawodowych.

W 2019r. Sekcja Higieny Pracy prowadziła monitoring rynku produktów w celu identyfikacji podmiotów co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że wprowadzają do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Na terenie Chorzowa nie ujawniono lokali w których dochodziłoby do wprowadzania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Ponadto Sekcja Higieny Pracy współpracowała z organami ścigania: Prokuraturą, KMP, CBŚ Policji w zakresie ograniczenia używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych poprzez wymianę informacji.

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii podmioty lecznicze mają obowiązek zgłaszania do PPIS przypadki podejrzenia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. W roku 2019 podmioty lecznicze z terenu Chorzowa zgłosiły do PPIS w Chorzowie 71 przypadków zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

Higiena Dzieci i Młodzieży

Na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie w 2019 roku nadzorem objęto było **99** zakładów stałych oraz **18** placówek wypoczynku, w których zorganizowano 50 turnusów.

Ogółem przeprowadzono **70** kontroli, wydano **2** decyzje administracyjne dotyczące opinii sanitarnej, **2** decyzje płatnicze na sumę 198,00 zł oraz **2** opinie sanitarne (postanowienia). Mandatów karnych nie nałożono.

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

ŻŁOBKI

Dla najmłodszych mieszkańców miasta opiekę zapewniono w czternastu żłobkach. Z opieki tej skorzystało 602 dzieci.

W ubiegłym roku uruchomiono jedną nową placówkę, żadna z placówek nie zakończyła działalności.

Budynki są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym, dzieciom zapewniono pobyt w bezpiecznych i higienicznych warunkach.

W jednej placówce przeprowadzono prace remontowo – adaptacyjne pozwalające na zwiększenie liczby dzieci w żłobku.

W 2019 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Chorzowie wpłynęły 2 wnioski o wdanie opinii sanitarnej, w tym jeden o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w placówkach oraz jeden wniosek dotyczący zwiększenia liczby miejsc w żłobku.

PRZEDSZKOLA

Nadzorem objęto 32 placówki, w roku sprawozdawczym skontrolowano 10 przedszkoli. Budynki przedszkolne są w dobrym stanie technicznym i sanitarno-higienicznym.

► W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego oceniono warunki do utrzymania higieny osobistej.

Jednorazowe ręczniki zapewnione były we wszystkich skontrolowanych przedszkolach, podobnie jak w ubiegłych latach. W kilku przedszkolach dodatkowo były ręczniki wielokrotnego użycia prawidłowo oznakowane i przechowywane.

We wszystkich przedszkolach zapewnione było również mydło w dozownikach oraz papier toaletowy.

W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że w czterech przedszkolach zapewnione były odpowiednie warunki do higieny jamy ustnej.

Na 556 dzieci uczęszczających do tych przedszkoli zęby myło 375 przedszkolaków, co stanowi **67,4%**.

► Wszystkie skontrolowane placówki (10) prowadziły żywienie dzieci w czasie pobytu w przedszkolu.

W 8 przedszkolach posiłki przygotowywane były na miejscu, natomiast dwie placówki korzystały z usług firmy cateringowej.

► Urządzenia sportowo-zabawowe na działkach przedszkolnych były na bieżąco remontowane i konserwowane. Wiosną urządzenia, we wszystkich obiektach, zostały sprawdzone pod względem sprawności technicznej.

W części placówek przeglądy przeprowadzały firmy specjalistyczne.

Piaskownice są zabezpieczane przed dostępem zwierząt i możliwością zanieczyszczenia piasku odchodami zwierząt, w tym odchodami ptaków.

Teren działek przedszkolnych był ogrodzony i uporządkowany. Nieczystości usuwano na bieżąco.

SZKOŁY

W roku 2019 skontrolowano 16 szkół spośród 25 znajdujących się pod nadzorem (64%).

Wszystkie szkoły funkcjonowały w budynkach do tego przystosowanych. Nie stwierdzono placówek w złym stanie technicznym ani higieniczno-sanitarnym.

◄ Podobnie jak w ubiegłych latach dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów.

W roku 2019 skontrolowano w tym zakresie czternaście szkół (76 oddziałów). Pomiary wykazały, że wszyscy zbadani uczniowie (1283) korzystali z dostosowanych do wzrostu stanowisk pracy, podobnie jak w roku 2018.

Na 16 skontrolowanych szkół w zakresie posiadania certyfikatów w 13 szkołach (81,3%) odsetek mebli edukacyjnych posiadających certyfikaty zgodności z Polską Normą wyniósł 100%, natomiast powyżej 50% mebli z certyfikatami stwierdzono w 3 szkołach (18,8%).

◄ Przeprowadzono również analizę tygodniowych rozkładów lekcyjnych. Ocenie poddano rozkłady zajęć w 16 szkołach. Tygodniowe rozkłady były prawidłowe, zgodne z wymogami ujętymi w rozporządzeniu za wyjątkiem jednej szkoły w 18 oddziałach.

◄ Szkoły zapewniły wszystkim uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych.

◄ W skontrolowanych placówkach zapewnione były standardy dostępności do urządzeń sanitarnych oraz prawidłowe warunki do utrzymania higieny osobistej. W pomieszczeniach sanitarnych przy umywalkach zapewniona była bieżąca ciepła woda. Podobnie jak w ubiegłych latach stwierdzono stałe zaopatrzenie pomieszczeń sanitarnych w mydło, ręczniki jednorazowe lub suszarki oraz papier toaletowy.

◀ W 2019 roku w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego przeprowadzono ocenę realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach.

Spośród skontrolowanych szkół 8 placówek posiadało substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przechowywania i oznakowania tych substancji.

We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne oznakowane były zgodnie z wymogami oraz posiadały wymagane karty charakterystyki. W pracowniach chemicznych udostępniono do wglądu aktualne spisy będących na stanie substancji chemicznych.

◀ W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania natrysków po zajęciach wychowania fizycznego.

Mimo zapewnienia przez szkoły dobrych warunków do utrzymania higieny zauważono małe zainteresowanie uczniów w zakresie systematycznego użytkowania urządzeń natryskowych po zajęciach.

W żadnej szkole natryski nie były używane systematycznie po planowych zajęciach wychowania fizycznego, w siedmiu szkołach używane były sporadycznie, w trzech szkołach tylko po dodatkowych zajęciach sportowych, natomiast w jednej szkole były nie używane.

◀ W minionym roku sprawozdawczym wszystkie skontrolowane szkoły (16) prowadziły dożywianie dla uczniów (100%). Posiłki przygotowywane były na miejscu w stołówkach szkolnych.

W porównaniu z rokiem 2018 zwiększyła się liczba uczniów spożywających obiady w stołówkach szkolnych.

W roku 2019 z obiadów pełnych korzystało **50,9%** uczniów, natomiast w roku 2018 **41,9%** uczniów uczęszczających do szkół.

W 2019 roku **14,1%** obiadów finansowanych było przez Ośrodek Pomocy Społecznej, natomiast 2018 roku **11,5%**.

W **93,8%** szkół zapewniło swoim uczniom wypicie ciepłego napoju (mleko).

◀ W ramach kontroli dokonano oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami. Wszystkie (16) skontrolowane szkoły posiadały gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji.

◀ W 2019 roku kontynuowano pomiary obciążenia ucznia ciężarem tornistra/plecaka mające na celu szerzenie edukacji prozdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę wad postawy.

Pomiary w tym zakresie przeprowadzono w 12 szkołach podstawowych. Ogółem pomiarami objęto 2940 uczniów. Z przeprowadzonej analizy wyników badań stwierdzono, że u 2351 uczniów obciążenie ciężarem tornistra /plecaka mieściło się w normie (80%).

SZKOŁY WYŻSZE

Na nadzorowanym terenie znajdują się 3 szkoły wyższe w tym: 1 publiczna i 2 niepubliczne, zlokalizowane w czterech obiektach.

Uczelnie te znajdują się w budynkach adaptowanych, przystosowanych dla potrzeb szkolnictwa za wyjątkiem jednego obiektu nowo wybudowanego.

W roku sprawozdawczym nie skontrolowano uczelni.

PLACÓWKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Na nadzorowanym terenie organizowany był letni i zimowy wypoczynek w miejscu zamieszkania, głównie w zakładach całorocznych będących pod stałym bieżącym nadzorem oraz obóz w obiekcie hotelowym.

W 2019 roku podczas wypoczynku zimowego i letniego przeprowadzono 16 kontroli, w tym 7 w okresie ferii zimowych i 9 w trakcie trwania wakacji letnich.

We wszystkich placówkach zapewnione były odpowiednie warunki sanitarno-higieniczne.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

1.1. Opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta Chorzów.

- w 2019 roku wydano trzy uzgodnienia w formie opinii sanitarnej dotyczącej planu zagospodarowania przestrzennego dla Miasta Chorzów (o dwie więcej niż w roku poprzedzającym) oraz pięć opinii sanitarnych dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- w mieście Chorzów projektami zmiany planów zagospodarowania przestrzennego objęto obszar o powierzchni około 42,2 ha (co stanowi 1,26% powierzchni miasta),
- poszczególne wnioski obejmowały głównie tereny w okolicy jednej ulicy. W opisywanych sprawach zwracano uwagę na zdrowie ludzi, gospodarkę wodno – ściekową, odpady, ochronę środowiska gruntowo – wodnego, ochronę powietrza atmosferycznego, ochronę przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz rozmieszczenie obszarów o określonym przeznaczeniu (np. bliskość terenów przemysłowych i mieszkalnych, obecność obszarów zieleni izolacyjnej). W 2019 r. nie uzgadniano odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dla obszarów analizowanych planów ustalano zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego m.in. poprzez:

- wyznaczanie dopuszczalnych poziomów hałasu dla wybranych fragmentów planu (np. przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową),
- zakaz lokalizacji i eksploatacji instalacji oraz urządzeń powodujących emisję substancji i energii, o których mowa w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo Ochrony Środowiska, w ilości przekraczającej standardy emisyjne na granicy terenu do którego prowadzący ma tytuł prawny,
- zakaz produkcji oraz składowania materiałów niebezpiecznych,
- zakaz stosowania materiałów pylących do utwardzania powierzchni dróg i parkingów,
- nakaz stosowania retencji wód opadowych,

- nakaz utrzymania poziomów elektromagnetycznych poniżej, lub co najmniej na poziomach dopuszczalnych w ramach przepisów odrębnych,
- nakaz stosowania najlepszych dostępnych technik i technologii dla ograniczenia oddziaływania inwestycji na środowisko, w tym mienie ludzi, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, powierzchnię ziemi, gleby, rzeźbę terenu i inne elementy środowiska.

Rozpatrywane plany zagospodarowania przestrzennego zmieniały przeznaczenie obszarów przede wszystkim pod tereny zabudowy o charakterze produkcyjnym i usługowym. Projekt planu zagospodarowania dla obszaru w rejonie ulic: Głównej, Maciejkowskiej, Kresowej i Rębaczy dodatkowo wprowadzał obszary o funkcji zabudowy mieszkaniowej. Podobne tendencje zmian w zagospodarowaniu obserwowano w roku 2018.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów były prawidłowe i nie sprawiały problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć. W dokumentach zwracano szczególną uwagę na odpowiednie umiejscowienie poszczególnych obszarów (lokalizacja obszarów mieszkalnych w oddaleniu od zabudowy przemysłowej). Zwracano również uwagę na zapisy dotyczące ograniczenia uciążliwości wynikających z charakteru prowadzonych działalności do granic działki zajmowanej przez przedsiębiorstwo oraz na zapisy dotyczące ograniczenia hałasu do poziomów dopuszczalnych (w szczególności dla terenów zabudowy mieszkaniowej). W rozpatrywanych projektach planów wprowadzano zapisy umożliwiające lokalizację urządzeń służących ochronie środowiska (tj. ekrany akustyczne). Dla planu związanego z wprowadzeniem obszarów zabudowy mieszkaniowej, w celu poprawy krajobrazu, zmniejszenia oddziaływania terenów usługowych na obszary chronione akustycznie, a tym samym poprawy komfortu życia mieszkańców, zaprojektowano tereny zieleni izolacyjnej.

W 2019 r. od Prezydenta Miasta Chorzów rozpatrzono następujące wnioski:

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ulic: Legnickiej, Olszewskiego oraz Nowej;
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ulic: 3-go Maja, Składowej i Opolskiej;
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów dla części obszaru gminy Chorzów położonego w rejonie ulic: Głównej, Maciejkowskiej, Kresowej i Rębaczy.

1.2. Uzgadnianie przedsięwzięć na etapie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych.

W 2019 roku nie wydano uzgodnień w formie opinii sanitarnej ustalającej uwarunkowania środowiskowe realizacji inwestycji (w 2018 r. przygotowano trzy takie opinie). Pięciokrotnie wyrażano opinię odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz ustalano zakres raportu.

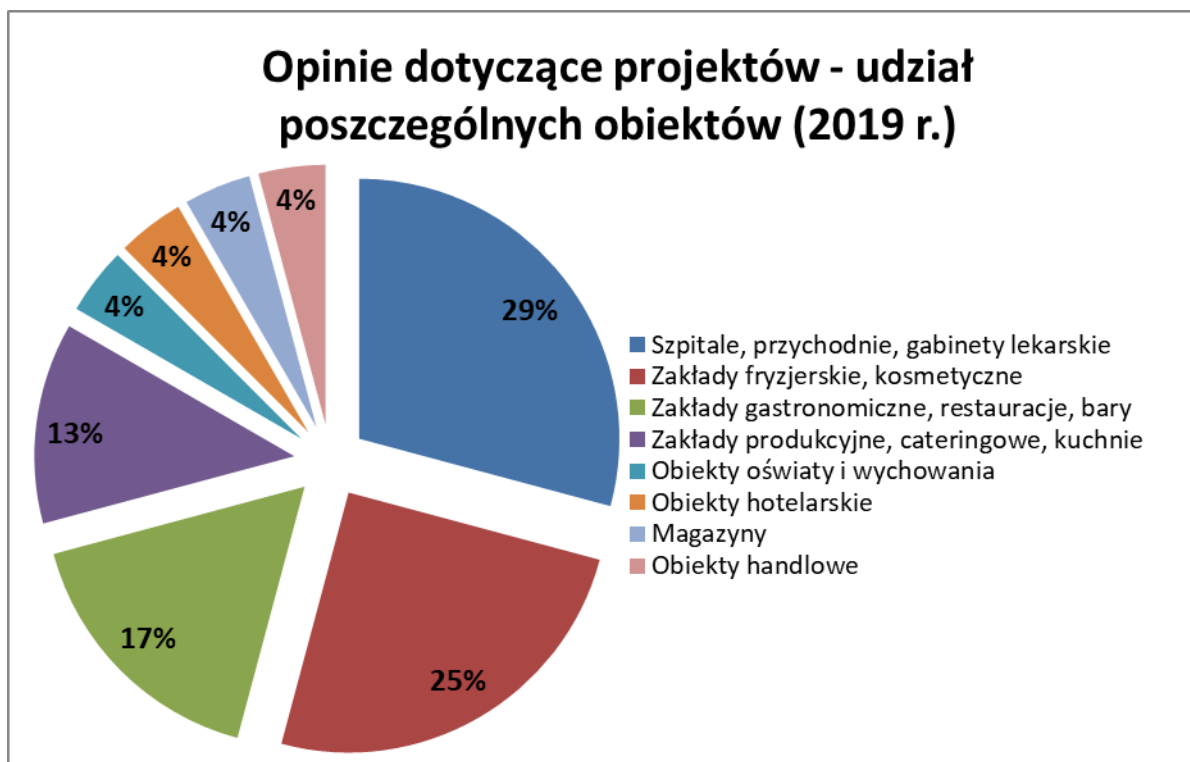
Przy ustalaniu konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, zwracano uwagę przede wszystkim na:

- postępowanie z odpadami niebezpiecznymi (m.in. sposób segregacji, przechowywania i przekazywania),
- zabezpieczenie gruntu przed substancjami niebezpiecznymi (m.in. odpowiednie składowanie materiałów, dostęp do pojemników z sorbentami neutralizującymi wycieki, stosowanie posadzek wyposażonych w system odprowadzania odcieków),
- odpowiednie odprowadzanie ścieków bytowych, opadowych oraz przemysłowych (m.in. kierowanie ścieków do kanalizacji, stosowanie separatorów substancji ropopochodnych),
- ochronę przed hałasem (stosowanie technologii obniżającej emisję hałasu, montaż ekranów akustycznych w określonych miejscach i wskazanych parametrach),
- ochronę powietrza atmosferycznego (stosowanie zasady minimalizacji pylenia np. poprzez zraszanie dróg dojazdowych dla pojazdów dowożących materiały budowlane),
- stan techniczny używanego sprzętu budowlanego,
- warunki socjalno – bytowe dla pracowników oraz dostęp do środków ochrony indywidualnej przez zatrudnione osoby.

1.3. Uzgadnianie dokumentacji projektowych.

W 2019 roku zaopiniowano 24 dokumentacje projektowe (o 20 mniej niż w roku poprzedzającym). Najwięcej uzgodnień było dla obiektów służby zdrowia, lokali fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej oraz zakładów gastronomicznych. Podobne tendencje zaobserwowano w roku 2018.

W trakcie opiniowania dokumentacji projektowych nie napotymano większych trudności w ich uzgadnianiu. Sporadycznie wyjaśniano niezgodności z wymogami higieniczno – sanitarnymi bezpośrednio z projektantem lub inwestorem (niezgodności te dotyczyły m.in. braku wyczerpującego opisu technicznego i technologicznego czy braku niezbędnych punktów wodnych). Nie było przypadku negatywnego uzgodnienia projektu.

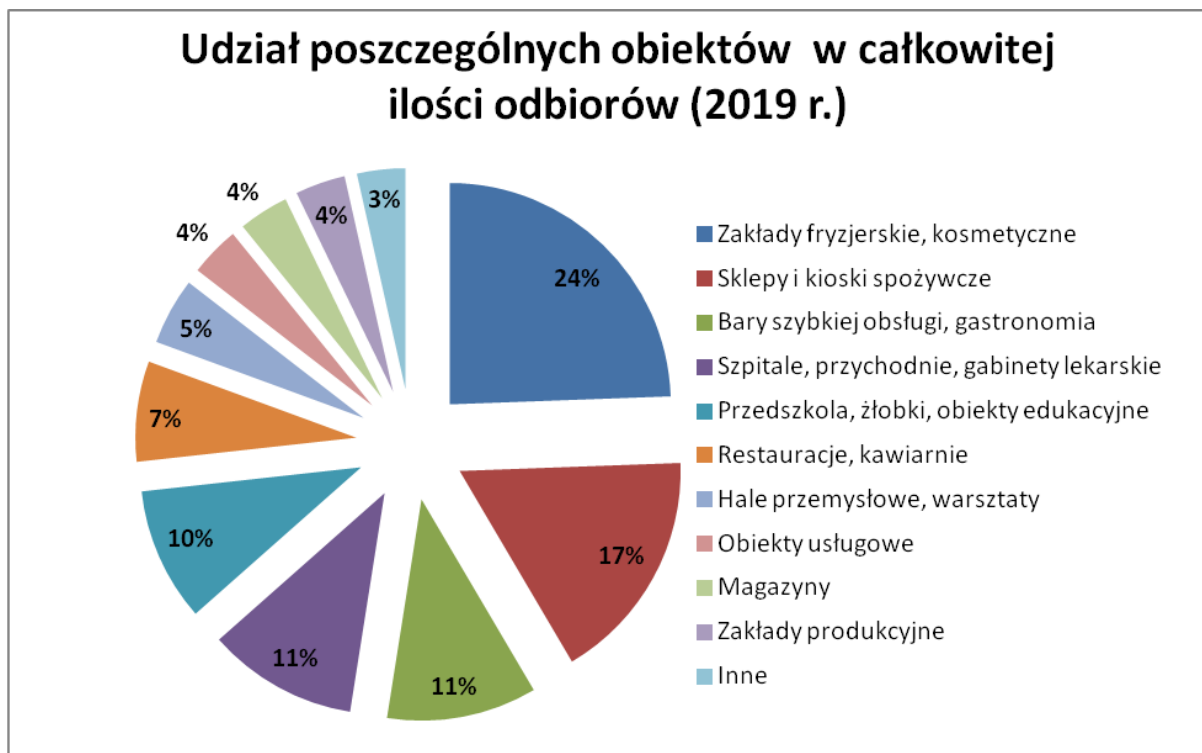

Wykres 1. Opinie dotyczące projektów – udział poszczególnych obiektów

1.4. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

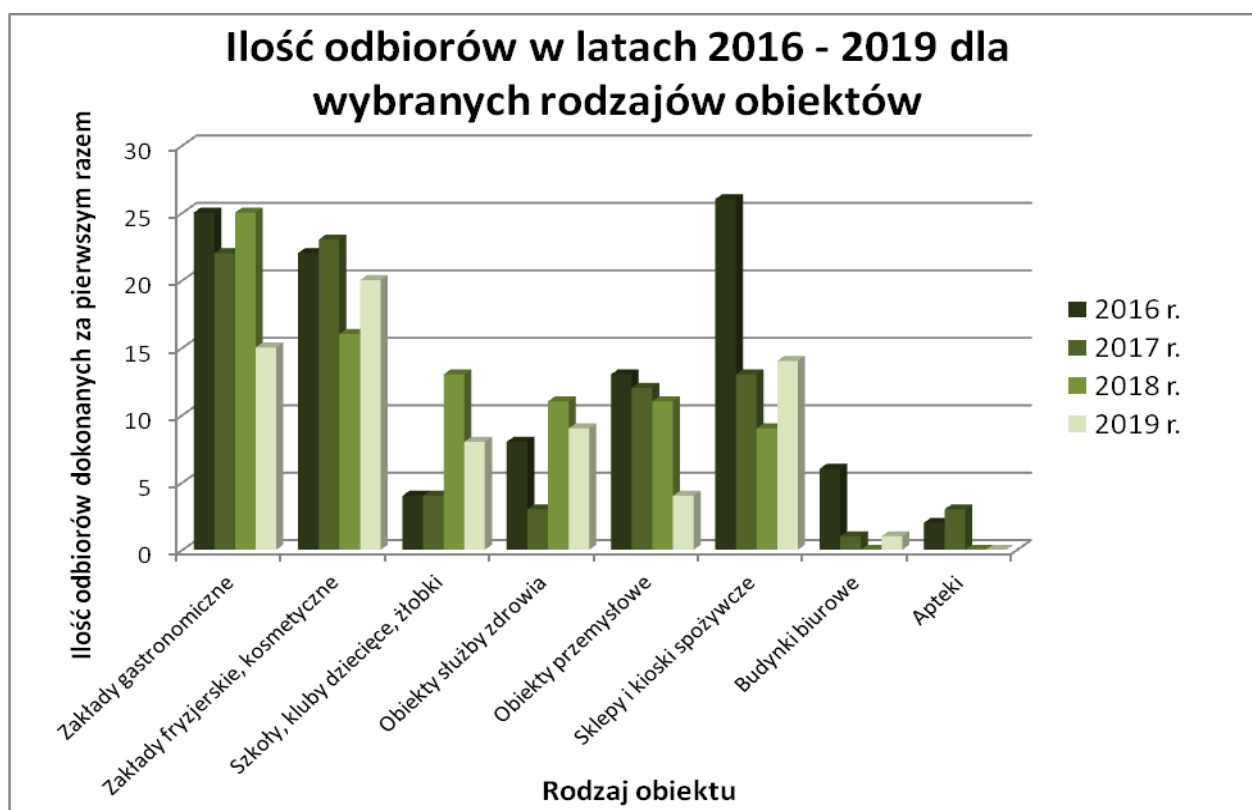
W 2019 r. wydano 82 opinie dopuszczające do użytkowania nowe lub zmodernizowane placówki (o 28 mniej niż w roku poprzedzającym), co wiązało się z przeprowadzeniem 88 kontroli. W/w opinie zostały wydane przede wszystkim dla takich obiektów jak: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej (o łącznym udziale około 24% wszystkich dopuszczonych obiektów), sklepy i kioski spożywcze (około 17% wszystkich obiektów dla których dokonano odbioru), bary z produkcją i zakłady małej gastronomii (około 11%), gabinety lekarskie i szpitale (11%) oraz obiekty oświaty (10%) i restauracje z kawiarniami (7%). Większość obiektów było przygotowanych do odbioru zgodnie z zaopiniowanym projektem oraz wymogami higieniczno – sanitarnymi. Jednak pewna część z nich wymagała powtórnej kontroli przed dopuszczeniem do użytkowania. Powodem ponownych kontroli było przede wszystkim: brak niezbędnego punktu wodnego lub bieżącej ciepłej wody, niewłaściwe wykończenie podłóg i ścian, połączeń ścian z podłogą, nieprawidłowości w wykonaniu wentylacji, zmiany układu pomieszczeń zakładu (np. brak przedziona izolacyjnego w toalecie). Podobne nieprawidłowości stwierdzano w roku 2018r. Najgorzej przygotowane do odbioru były przychodnie i gabinety lekarskie oraz sklepy spożywcze – głównie z powodu braku dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz niezgodności z projektem. Najlepiej do odbioru przygotowane były obiekty oświaty i zakłady fryzjersko – kosmetyczne.

Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów dla miasta Chorzów przedstawiono na wykresie poniżej (wykres 2). Do kategorii „inne” zaliczono toalety ogólnodostępne w Śląskim Wesołym Miasteczku, obiekt hotelarski oraz basen w szkole podstawowej.

Wykres 2. Udział poszczególnych obiektów w całkowitej ilości odbiorów w Chorzowie

Na wykresie poniżej (wykres 3) przedstawiono zmiany w ilości odbieranych obiektów dla poszczególnych kategorii na przestrzeni ostatnich czterech lat. W stosunku do lat poprzednich odnotowano spadek ilości odbiorów zakładów gastronomicznych, obiektów służby zdrowia, przedszkoli i szkół oraz obiektów przemysłowych (do których wliczono hale przemysłowe, wytwórnie i warsztaty). Ponadto na wykresie 3 można zaobserwować rosnącą ilość otwieranych obiektów związanych z odnową biologiczną i usługami fryzjersko – kosmetycznymi oraz rosnącą ilość odbiorów sklepów spożywczych. Od kilku lat udział odbiorów zakładów gastronomicznych i obiektów fryzjersko – kosmetycznych utrzymuje się na wysokim poziomie. W 2019 r. nie dopuszczono do użytkowania żadnej apteki.

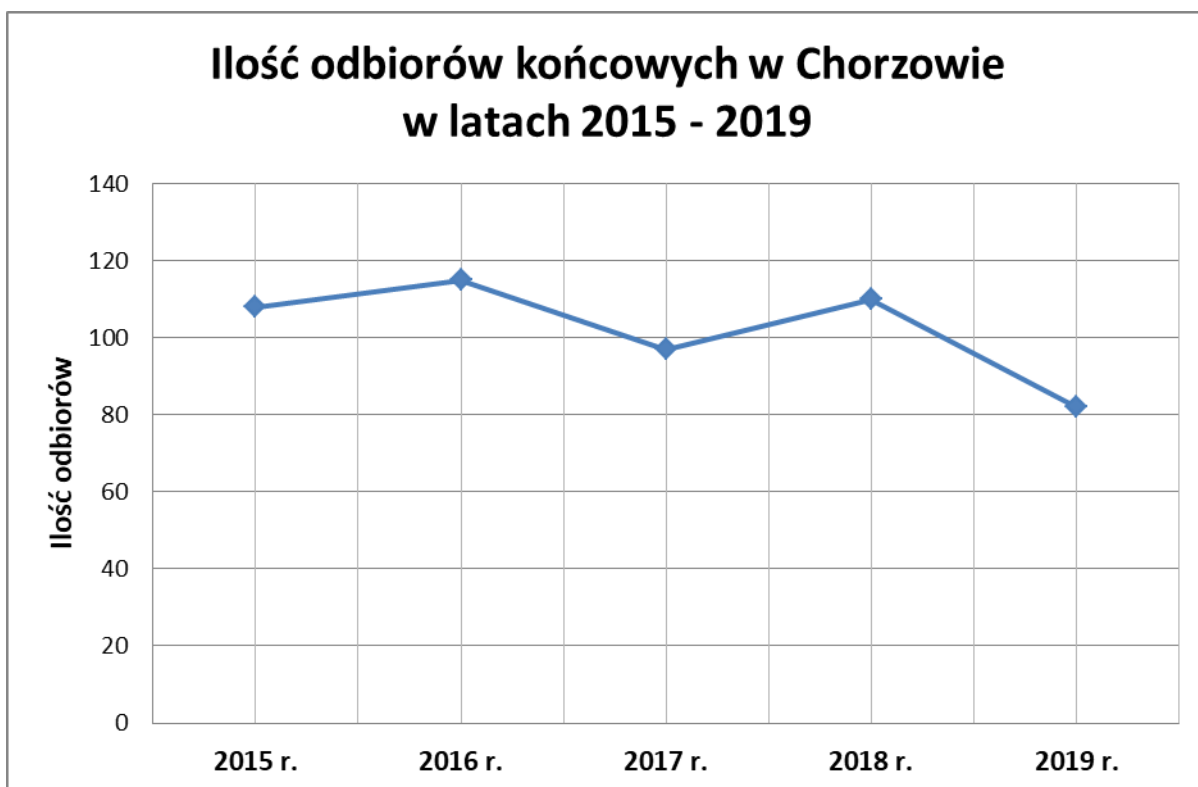

Wykres 3. Ilość odbiorów w latach 2016 – 2019 dla wybranych rodzajów obiektów

Do najciekawszych obiektów dopuszczonych do użytkowania na terenie miasta Chorzów należą:

- ✓ Zmodernizowany basen w Szkole Podstawowej nr 5 przy ulicy Ryszki 55 w Chorzowie;
- ✓ Bar z produkcją „Restauracja Cho – Cho” w pawilonie usługowym na terenie zrewitalizowanego Rynku w Chorzowie;
- ✓ Księgarnia „Dopełniacz” z kawiarnią w pawilonie usługowym na terenie zrewitalizowanego Rynku w Chorzowie;
- ✓ Zmodernizowany pion żywieniowy wraz z dźwigiem towarowym w Przedszkolu nr 13 przy ulicy Sobieskiego 13 w Chorzowie;
- ✓ Restauracja McDonald’s wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Drogowej Trasie Średnicowej 45 w Chorzowie;
- ✓ Pawilon inwentarski dla pingwinów wraz z zapleczem technicznym i basenem na terenie Śląskiego Ogrodu Zoologicznego przy Promenadzie Gen. Jerzego Ziętka w Chorzowie.

Na wykresie 4 przedstawiono ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w ostatnich pięciu latach. Od kilku lat można zaobserwować tendencje spadkowe w ilości zgłaszanych do odbioru obiektów. W 2019r. w porównaniu do roku poprzedzającego, dopuszczono do użytkowania o 28 obiektów mniej.

Wykres 4. Ilość odbiorów końcowych w Chorzowie w latach 2015 – 2019.

Łączna ilość opinii związana z kontrolami na terenie miasta Chorzów wydana w porozumieniu z poszczególnymi sekcjami PSSE w Chorzowie przedstawiona została w tabeli 1 zamieszczonej poniżej. Kontrole dokonywane były przede wszystkim na wnioski indywidualnych inwestorów oraz na wnioski Urzędu Miasta.

Tabela 1. Opinie wydane dla poszczególnych sekcji nadzoru bieżącego

L.p.	Znak sekcji	Warunki zabudowy	Uwarunkowania środowiskowe	Dokumentacje projektowe	Dopuszczenie do użytkowania
1.	HŻŻiPU	-	-	7	34
2.	HKiŚ	-	-	7	23
3.	HD			2	9
4.	EP	-	-	7	9
5.	HP	-	-	1	7
6.	Wet.	-	-	-	-
Ogółem:	-	-	-	24	82

Oświata Zdrowotna

1. Oświata Zdrowotna realizuje następujące akcje profilaktyczne skierowane **do ogółu społeczeństwa**.

Tematyka tych akcji to:

- profilaktyka uzależnień od tytoniu, alkoholu i środków psychoaktywnych
- profilaktyka HIV/AIDS
- bezpieczne opalanie
- profilaktyka zatruc grzybami
- profilaktyka oparzeń barszczem Sosnowskiego
- profilaktyka chorób odkleszczowych
- profilaktyka wszawicy
- profilaktyka zaćmy
- profilaktyka chorób przenoszonych drogą płciową -kiły
- znaczenie szczepień ochronnych w profilaktyce chorób
- profilaktyka chorób nowotworowych
- zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności
- promowanie zasad prawidłowego żywienia wśród dzieci i dorosłych
- edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej

Działania były organizowane przez Oświatę Zdrowotną przy współpracy z Urzędem Miasta Chorzów, przedszkolami i szkołami, Komendą Miejską Policji w Chorzowie, Komendą Straży Miejskiej w Chorzowie, Szpitalem Specjalistycznym w Chorzowie, Poradnią Terapii Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych i Współuzależnień. Odbiorcami działań byli seniorzy, społeczność lokalna, pracownicy i petenci PSSE w Chorzowie, rodzice, dzieci i młodzież, kobiety ciężarne i ich partnerzy, placówki medyczne, czytelnicy strony internetowej PSSE w Chorzowie. Podczas organizowanych działań profilaktycznych wykorzystywano algogogle, narkogogle, smokerlyzer, rozdawano ulotki i plakaty. Opracowywano pytania konkursowe i tematyczne krzyżówki.

Dzięki współpracy z Urzędem Miasta Chorzów udało się zorganizować festyn w Skansenie, w którym uczestniczyło **700 osób**, a także konferencję „Aktualne zagrożenia zdrowia publicznego” dla przedstawicieli placówek medycznych z terenu Chorzowa i Świętochłowic, a także spotkanie informacyjno-edukacyjne dla przedstawicieli szkół w Chorzowie „Śląska Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie”.

2. **W przedszkolach** realizowane są następujące programy i akcje:

- Program pn. Klub Zdrowego Przedszkolaka *mający na celu wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.*
- Program „Czyste powietrze wokół nas” - *Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym*

tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Akcje:

- Zaszczep w sobie chęć szczepienia.
- Profilaktyka pedikulozy.

Wszystkie placówki zostały poinformowane o celach i założeniach programów. W interwencjach programowych wzięło udział ogółem **1419** dzieci i **688** rodziców. W ramach programów udzielano porad i przekazano materiały edukacyjne pomocne w ich realizacji .

3. Realizowane w **szkołach podstawowych** programy i akcje to:

- Program „Smak życia – czyli debata o dopalaczach” – **(1456 uczniów z Chorzowa i 282 rodziców.)**
- Program „Bieg po zdrowie” – *program mający na celu opóźnienie lub zapobieżenie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. (660 uczniów z Chorzowa i 428 rodziców).*
- Program „Trzymaj Formę!”- *celem działań było zwiększenie świadomości uczniów i rodziców na temat wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie (2238 uczniów z Chorzowa).*

Akcje:

- Światowy Dzień bez Tytoniu.
- Rzuć Palenie Razem z Nami.
- Dopalacze – Wypalacze groźne narkotyki.
- Lekki tornister – *zwrócenie uwagi na profilaktykę układu ruchu oraz wad postawy.*
- Bezpieczne ferie 2019.
- Bezpieczne wakacje 2019.
- Brązowo, ale czy zdrowo? – *podniesienie poziomu wiedzy nt. właściwego korzystania z promieni słonecznych.*

W programach edukacyjnych ogółem wzięło udział **4354** uczniów i **710** rodziców. Placówki zaopatrzone w materiały edukacyjne pomocne w ich realizacji.

4 . Do młodzieży **szkół ponadpodstawowych** skierowano następujące działania:

Programy:

- Program „ARS – czyli jak dbać o miłość” **(460 uczniów z Chorzowa).**
- Program „Podstępne WZW” **(847 uczniów z Chorzowa, 117 rodziców).**

- Program „Znamię! Znam je ?” – *profilaktyka czerniaka (1103 uczniów z Chorzowa, 1103 rodziców).*
- Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” – *profilaktyka raka szyjki macicy (871 uczniów z Chorzowa, 419 rodziców).*

Akcje:

- Światowy Dzień bez Tytoniu.
- Światowy Dzień Rzucania Palenia.
- Dopalacze – Wypalacze Groźne narkotyki.
- Światowy Dzień AIDS.
- Projekt „HIV/AIDS – chcę wiedzieć więcej”.
- Światowy Dzień Zdrowia.
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.
- Brązowo ale czy zdrowo?
- Zaszczep w sobie chęć szczepienia- *celem akcji było podniesienie wiedzy nt. szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych oraz korzyści wynikających ze szczepień.*
- Bezpieczne ferie 2019.
- Bezpieczne wakacje 2019.

W programach ogółem wzięło udział **3281** uczniów i **1639** rodziców.

Przy współpracy z Urzędem Miasta Chorzów zorganizowano **dnia 07 grudnia 2019r.** akcję profilaktyczną dla słuchaczy chorzowskiego Centrum Nauki i Biznesu „Żak”. Podczas akcji można było wykonać spirometrię, pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu, zmierzyć ciśnienie tętnicze krwi, a wyniki skonsultować z lekarzem.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Chorzowie
mgr Aneta Szczęśniak